ZNAMENÍ DOBY

ZNAMENÍ DOBY 1/95

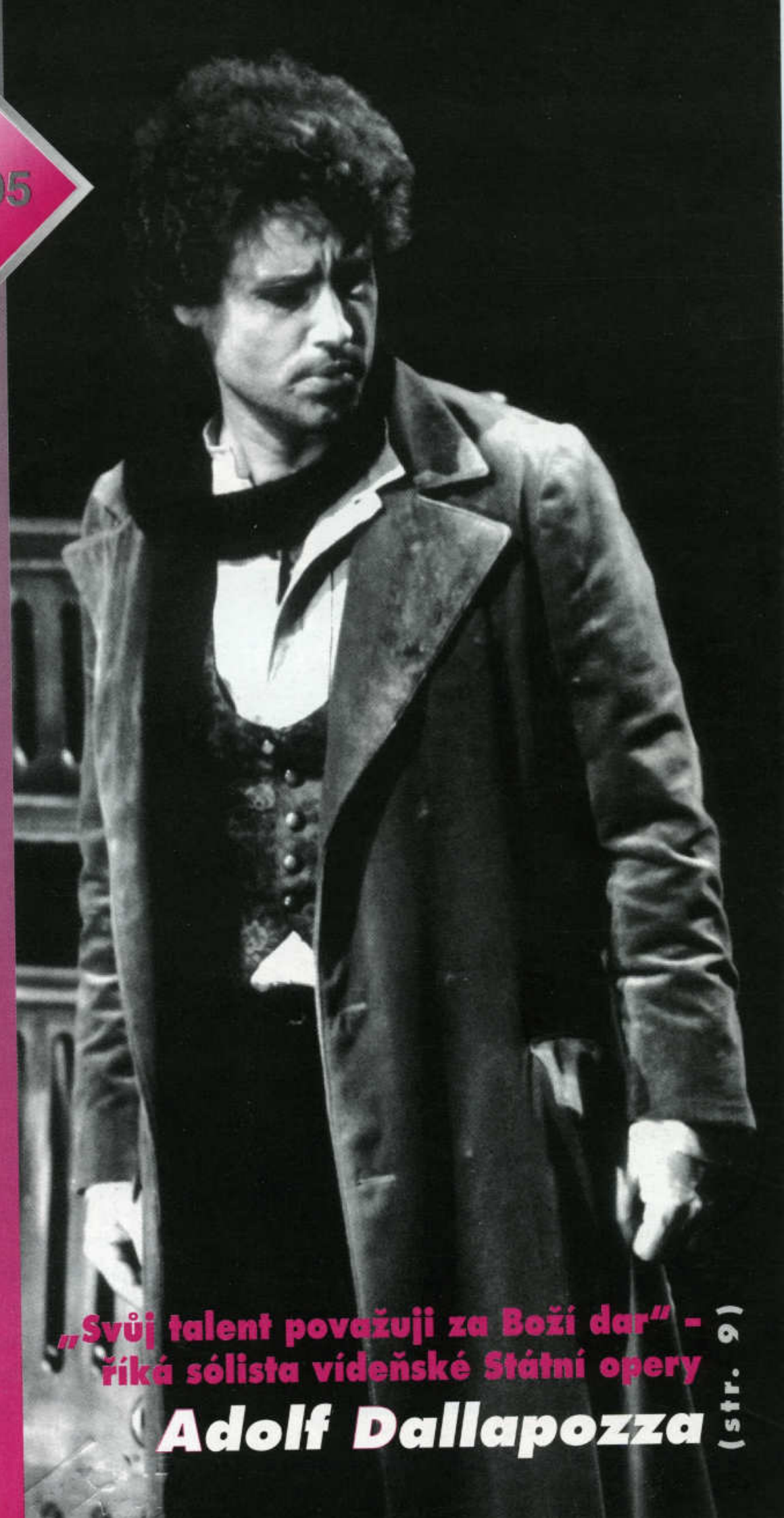

„Svůj talent považuji za Boží dar" – říká sólista vídeňské Státní opery

Adolf Dallapozza (str. 9)

Thomas Jefferson
(• 13. 4. 1743 † 4. 7. 1826). Americký politik, v letech 1801-9 prezident USA, autor Deklarace nezávislosti.

Památník Thomase Jeffersona
ve Washingtonu D.C. Dostavěn r. 1943, architekt John R. Pope.

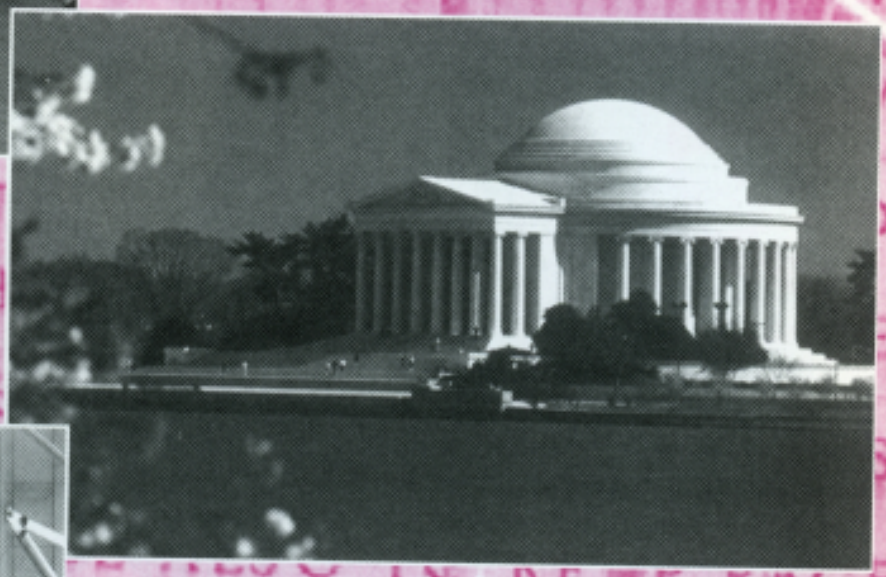

Foto Autor

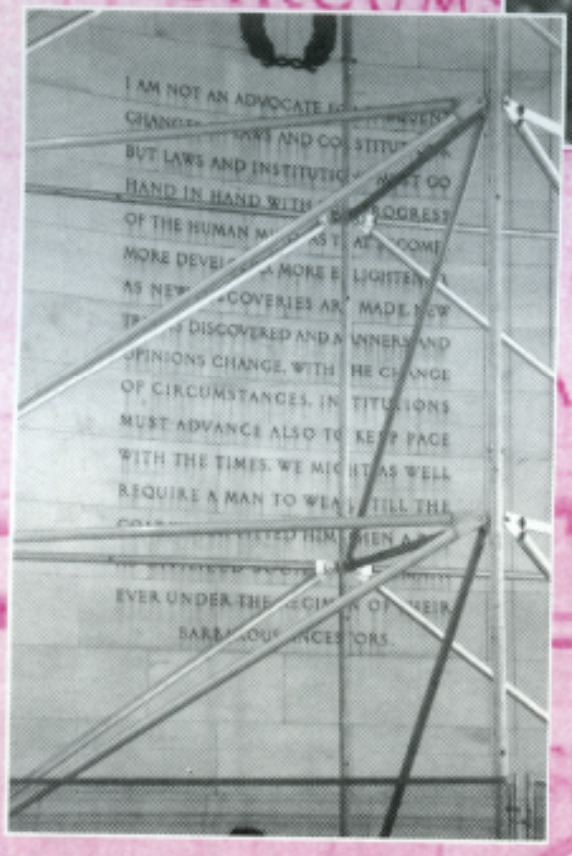

„Považujeme tyto pravdy za celkem samozřejmé: že všichni lidé byli stvořeni jako sobě rovni, že je Stvořitel obdařil určitými neodejmutelnými právy, mezi která patří právo na život, svobodu a hledání štěstí."

Z Deklarace nezávislosti

Vitamín T

„Nejsem zastáncem častého pozměňování zákonů a ústav. Avšak zákony a zřízení by měly být v souladu s rozvojem lidského myšlení. Až bude lidská mysl rozvinutější, osvícenější..., až se chování a názory lidí změní..."

S největší pravděpodobností tenhle výrok třetího prezidenta Spojených států Thomase Jeffersona nebudete znát. Konečně, já o něm taky neměl ani tušení, dokud jsem si ho, chtě nechtě, nebyl přinucen všimnout. Byl totiž napsaný na stěně Jeffersonova památníku v hlavním městě USA písmeny, která díky své velikosti byla i přes všudypřítomné lešení opravdu nepřehlédnutelná.

„Člověku nalož tolik, kolik unese," snažím se přeložit složitou větu a vpasovat ji do jedné myšlenky, která by pro mě byla dostatečně srozumitelná. Nakonec musím uznat: „Nebyl to žádný hlupák, ten pan prezident. Moudrý člověk!"

Pravděpodobně už všichni víme, že Organizace spojených národů vyhlásila letošní rok „Rokem tolerance". Píše se o tom všude možně a ve všemožných souvislostech. Nedávno nám skončil „Rok rodiny", kdysi předtím to byl třeba taky „Rok Země" anebo „Rok dítěte"... Prostě z pojmenovávání roků se stává docela pěkná tradice.

„Rok tolerance" – každý z nás může označení tohoto roku, kterým mělo být zdůrazněno nenahraditelné místo tolerance v našem světě, nějak akceptovat a zhodnotit způsobem sobě vlastním. Možná, že můj úsudek o některých lidech bude trochu netolerantní, ale jejich způsoby pěstování tolerance mi připomínají budování známých vesnic už méně známého Potěmkina. Často jsem pak v pokušení zhodnotit jejich chování slovy starého a dobrého Shakespeara: „Mnoho povyku pro nic".

Domnívám se, že toto časové údobí nám není dáno pro to „množství povyku" nebo proto, abychom se pouštěli do zcela nepřirozeného uctívání všeho, co nám bylo až doposud cizí nebo co jsme jen těžko snášeli. Tento čas se nám nabízí spíš jako další příležitost postoupit alespoň o malý krůček na cestě v „rozvoji" a „osvícení" naší mysli a našeho jednání.

Kdo chodí po světě s alespoň trochu otevřenýma očima, musí připustit, že náš svět zoufale potřebuje (kromě spousty jiných věcí) také vitamin T – tedy Toleranci. Do lidské mysli se však nedá jen tak uměle transplantovat. Tolerance potřebuje čas k přirozenému růstu, tak jako jej potřebuje k růstu živá květina. Semínko tolerance začíná klíčit všude tam, kde člověk, kromě toho nejmilovanějšího, co na světě má – tedy, kromě sebe samého, je ochoten vidět i potřeby a názory druhého. Bez hlasitého povykování a veřejných proklamací, ale v tichu lidské mysli – přirozeně a nenápadně.

PETER POLAŠKO

Nemáte pocit, že ztrácíte orientaci? str. 5

Svůj talent považuji za Boží dar
Interview se sólistou vídeňské Státní opery Adolfem Dallapozzou
str. 9

Písně života
Kniha žalmů
str. 13

Všechny cesty vedou do Říma
str. 15

Pozvání na slavnost přátelství
str. 18

Štěstí nechat se vést
str. 22

S dospívajícími pod jednou střechou – a přece přátelé
str. 26

Kaleidoskop
str. 30

Znamení doby, ročník 24., číslo 1/1995. Vydává a objednávky přijímá Advent-Orion s.r.o., vydavatelství a nakladatelství, Roztocká 5, 160 00 Praha 6 – Sedlec, tel./fax 325528, 325165. Šéfredaktor ing. Peter Polaško. Grafická úprava ing. Pavel Bárta. Jazyková redakce Ivo Racek. „Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím pošt Praha čj. nov. 5094/95 ze dne 3. 2. 1995." Tiskne Naše vojsko Praha. Vychází čtyřikrát ročně. Cena jednoho výtisku Kč 8,-. Nevyžádané příspěvky se nevracejí. Registrační značka MK ČR F 5077. ISSN 0231-6439.

Koráb holandské východoindické společnosti Grosvenor plul na západ Indickým oceánem plně naložený bohatstvím koření a zámožnými cestujícími. Před sebou měl africké pobřeží, u kterého se vždy stočil na jih, aby obeplul mys Dobré naděje a pokračoval pak Atlantikem k Evropě. Důstojník, který měl v onu osudnou noc r. 1782 službu, vzbudil kapitána. Zdálo se mu, že je čas obrátit koráb k jihu. Kapitán nahlédl do map, odhadl rychlost plavby za poslední den – a pak důstojníka uklidnil poznámkou, že k pobřeží je ještě nejméně dvě stě mil, a proto bude obrat proveden až ráno.

Za dvě hodiny poté hlídka na přídi zaslechla hluk příboje. Marně kormidelník točil kolem v zoufalé snaze obrátit loď k jihu. Do hukotu vln se ozval strašný zvuk borceného trupu lodi, která byla vržena na skaliska. Přes 150 cestujících zahynulo nebo upadlo do otroctví domorodých náčelníků, náklad se potopil. A to všechno proto, že kapitán – aniž o tom věděl – ztratil orientaci.

Ztráta orientace

Jsme v době, kdy se naplno hovoří o „ztrátě orientace" v chápání světa. Miliony si přály pád komunismu. A dnes? Mnozí z těchto lidí říkají: „Za komunistů bylo líp." Bývalý pracovník krajského výboru strany, který se stal úspěšným podnikatelem, vyznává: „Marxovy teorie byly mylné." Mnohý člověk, který kdysi upřednostňoval duchovní hodnoty, najednou vidí svět jinak. „Vždyť za peníze je možné si koupit všechno, i přízeň ženy, dokonce lepší léky a lékaře, tedy i zdraví."

Učitelka vychovaná v ateismu se stává fanatickou členkou letniční sek-

NEMÁTE POCIT, ŽE ZTRÁCÍTE ORIENTACI?

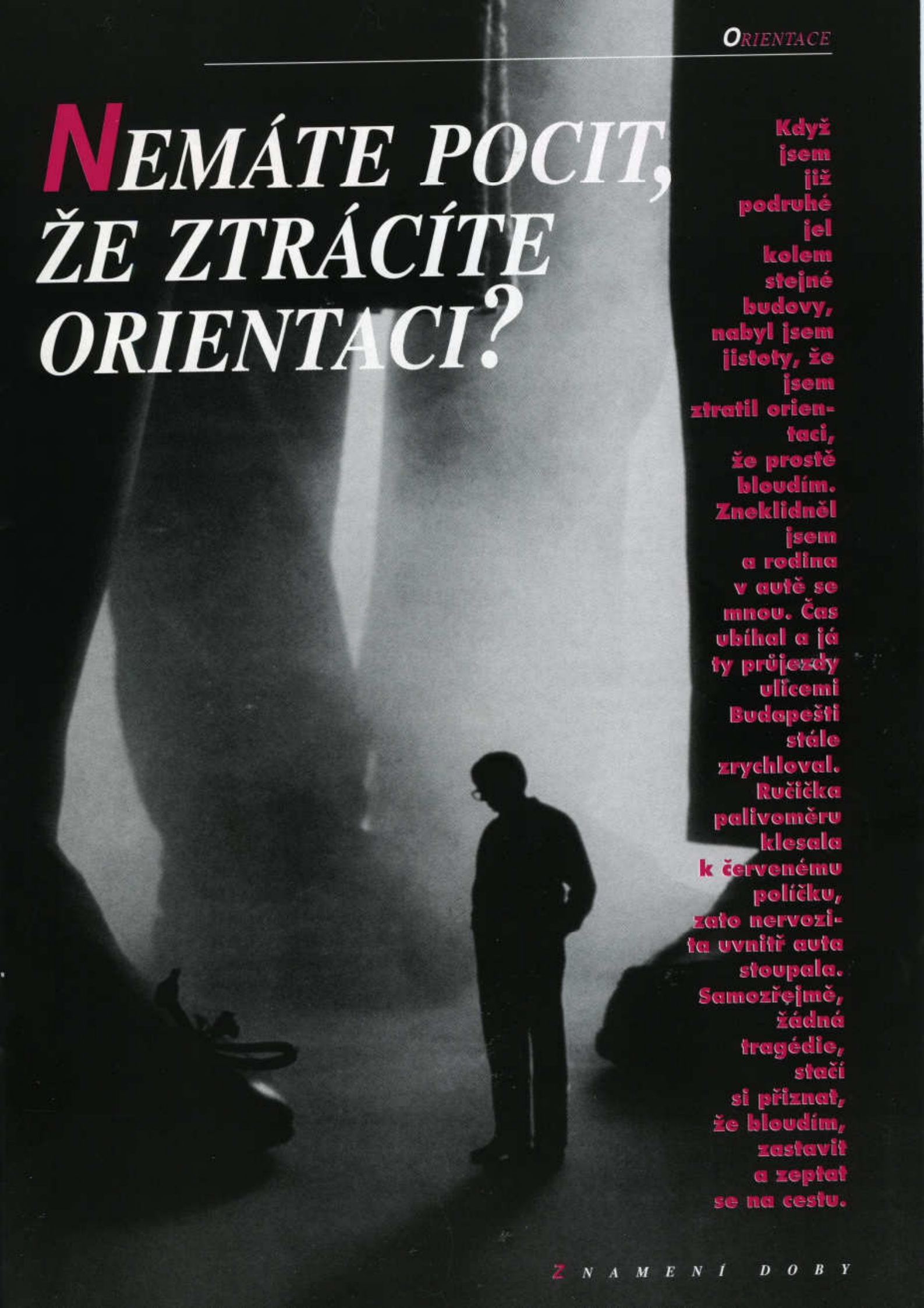

Když jsem již podruhé jel kolem stejné budovy, nabyl jsem jistoty, že jsem ztratil orientaci, že prostě bloudím. Zneklidněl jsem a rodina v autě se mnou. Čas ubíhal a já ty průjezdy ulicemi Budapešti stále zrychloval. Ručička palivoměru klesala k červenému políčku, zato nervozita uvnitř auta stoupala. Samozřejmě, žádná tragédie, stačí si přiznat, že bloudím, zastavit a zeptat se na cestu.

ty. Světoví politici se nemohou shodnout na způsobu, jak zastavit zarostlé chlapy v bývalé Jugoslávii na jejich válečné stezce.

Skalní vyznavači demokracie kroutí hlavou nad jednáním obyvatel bývalého Sovětského svazu a kladou kacířskou otázku: „Není pro tuto zem lepší totalita?“

Celoživotní bojovníci za svobodu tisku jsou znechuceni přívalem násilí na televizní obrazovce a volají – světe div se – po jakési cenzuře.

Celých čtyřicet let oslavované osvobozování Afriky zpod jha bílých kolonizátorů končí rozvratem tohoto černého světadílu a pochybnostmi: „Nebyl nakonec ten kolonialismus pro Afričany lepší? Byla tam chudoba, to ano, ale ne hladomory a kmenové vyvražďování.“

Co je pro vás v životě nejdůležitější?
???, 57 let, projektant

Pro mě je nejpodstatnější být zdravý.

Jaká je vaše životní orientace, co je pro vás v životě nejdůležitější?
M. K., 25 let, podnikatel

V mém případě je asi jednoznačné, že hledám klid, abych mohl žít a dožít se stáří v klidu. Nehoním to žádnými zisky ani nehledám kariéru, i když jsem podnikatel a mám ve svých letech příšerné starosti, ale jsem klidný a vyrovnaný člověk. A myslím si, že je pro mě to nejdůležitější mít klid. Abych měl partnerku, nebo rodinu, na kterou se mohu obrátit, když už mí rodiče nežijí.

Otázky kladla Lenka Charvátová
Foto Pavel Bárta

A tak by šlo pokračovat dál a dál. Zdá se, že ve světě vrcholí proces, který začal v době objevitelských plaveb Kolumba a Magellana. Tenkrát se zhroutil tradiční obraz světa a přestalo být jasné, kde je nahoře a kde dole. Při kulaté zemi je pro Australana nahoře zcela jinde než pro mne – Evropana. Pokračovalo to zhroucením vlivu církví na běžný život lidí a následnou ztrátou jistoty, že jsou nějaké trvalé pravdy a hodnoty.

Pro život je potřebné znát směr

Člověk ale má potřebu vyznat se ve světě, na který bez vlastního úmyslu přichází. Orientace ve světě znamená, že člověk má dojem, že ví, co znamenají věci, které ho obklopují, jaký význam mají události, s nimiž se setkává, a jaká je jeho role v tom všem.

Člověk ale má potřebu vyznat se ve světě, na který bez vlastního úmyslu přichází. Orientace ve světě znamená, že člověk má dojem, že ví, co znamenají věci, které ho obklopují, jaký význam mají události, s nimiž se setkává, a jaká je jeho role v tom všem.

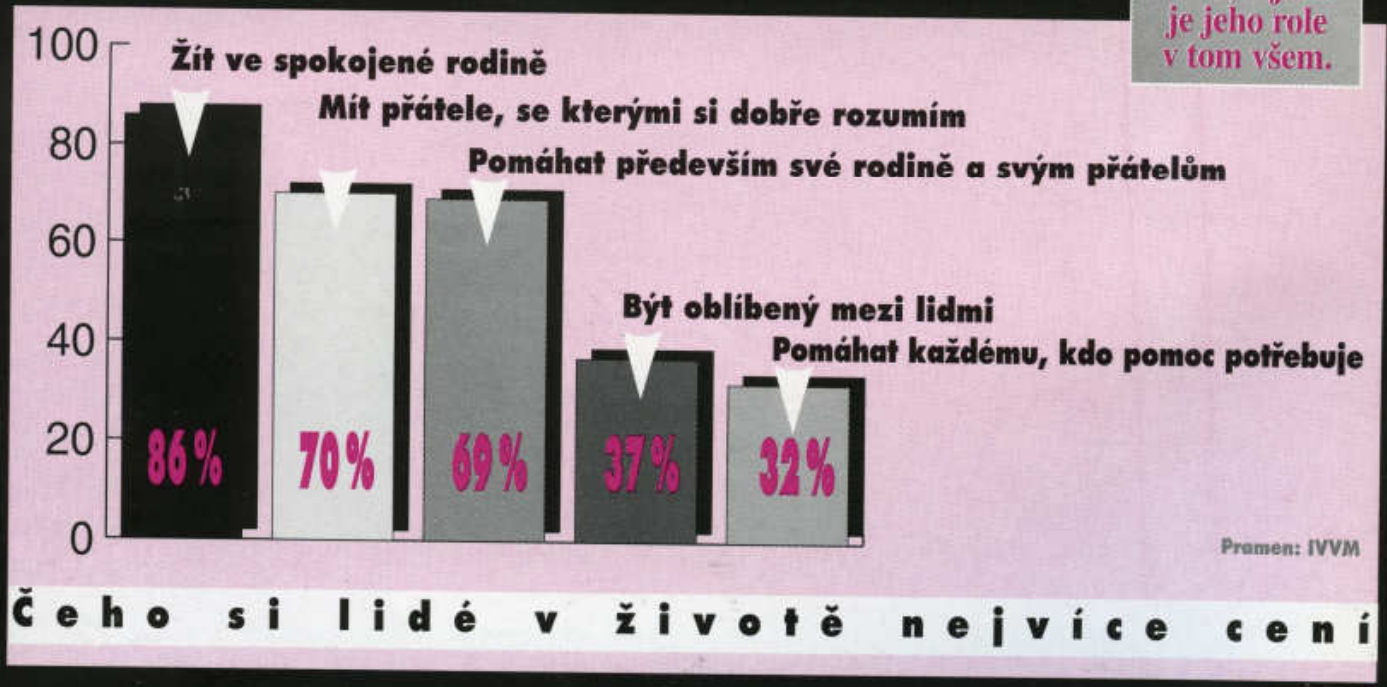

Čeho si lidé v životě nejvíce cení

Co je pro vás v životě nejdůležitější?
R. V., 18 let, student VŠ

Moje životní krédo je dosáhnout toho nejlepšího. To, o co se mladý člověk snaží. Především dosáhnout vzdělání a potom věnovat všechno práci.

menají **věci**, které ho obklopují, jaký význam mají **události**, s nimiž se setkává, a jaká je jeho **role** v tom všem.

mináte si ještě, s jakou úzkostí jste poprvé přišli k rentgenu? Jaká podivná skříň? Vypadá spíš jako mučící nástroj. Lekl jsem se, když mně jako malému klukovi přitlačila sestra chladný štít na hruď. Její uklidňující vysvětlování bylo balzámem na moji roztřesenou dušičku. „To je rentgen, neboj se, nedělá to žádnou bolest. Hned to bude, jen se nadechni, zadrž dech... hotovo."

Jestliže se člověk přestává orientovat ve světě, jevech a událostech,

Nové systémy dopravní navigace, na nichž se pracuje ve vývojových odděleních světových automobilek, umožní podle předpovědí už na přelomu tisíciletí řidičům dokonalejší orientaci na cestě. Na palubní obrazovce zobrazí nejvýhodnější trasu k určenému cíli či informují o dopravní situaci před automobilem. Technika za poslední desetiletí prošla obrovským vývojem. Nakolik se však za poslední století „zlepšila" schopnost člověka orientovat se ve svém životě a ve světě kolem něj?

Cítíme se dobře ve známém prostředí, ve kterém se vyznáme, kterému rozumíme. K orientaci nám pomáhá vysvětlení – pojmenování věcí. Vzpo-

zneklidní, je plný obav a nervozity. Začne svět vnímat jako něco nepřátelského. To je často problémem u starších lidí. Zdá se jim, že s nimi odchází dobrý svět. Mladým se zase naopak zdá, že ten lepší svět přichází s nimi. Toto je ovšem problém nadčasový – generační.

Dnes stojíme tváří v tvář pocitu ztráty orientace, který prostupuje všemi vrstvami společnosti bez rozdílu věku. „Má cenu přivádět děti na svět do tak nejisté doby?" ptají se mladí lidé. „O kterých morálních hodnotách mluvit s mladými lidmi, abych si nepřipadal směšný?" ptá se učitel.

Jaká je vaše životní orientace?
???, 31 let, na mateřské dovolené

Moje momentální orientace jsou tyhle dvě malé děti. To je moje momentální životní činnost plně mě vytěžující. Všeobecně mám vysokoškolské vzdělání, studovala jsem filozofii, takže se hodlám věnovat svojí práci, až děti trochu povyrostou.

Není jen alternativní medicína, ale i alternativní způsob života. Homosexuálové žádají možnost sňatků a chtějí také vychovávat adoptivní děti. To, co bylo pro minulé generace nepředstavitelné, se dnes odbývá otázkou: „A proč ne?"

Lidskou potřebou však je orientovat se a rozumět světu. Člověk hledá odpovědi na své otázky a pevné orientační body. Proto mnohé přitahují různé sekty, které nabízejí jednoduché odpovědi. Slabým povahám tím dávají pocit orientace a zdání jistoty. Roste fanatismus, politický, náboženský a nacionální. Ve světě, kde se ztrácí orientace, je to pochopitelné, protože „fanatik je ten člověk, který, když ztratí směr, zrychlí krok".

Co je pro vás v životě nejdůležitější?

Pavel, 59 let, technik

Přežít a dožít.

Na druhé straně jsou tady ti, kteří vidí něco pevného v majetku a penězích. Neuznávají žádné normy jednání, jen zásadu: „Nedej se chytit." A tak rozmnožují řady zlodějů a podvodníků.

Kudy ven?

Jak si zachovat správný směr? Kde je nějaký pevný bod, ke kterému směrovat svůj život? Podle čeho řídit své jednání? Kudy ven z toho bludiště?

Pro orientaci v prostoru si člověk vytvořil řadu důmyslných přístrojů – jako je kompas nebo sextant a dnes satelitní navigaci. S pomocí přístroje velikosti malého tranzistorového rádia zjistíte svoji polohu kdekoli na světě s přesností plus minus pět metrů.

Je však možné, aby bylo něco takového, co by nám pomohlo orientovat se v názorech, hodnotách či etice? Je.

Bible je zde s námi již téměř dva tisíce let. Vyvedla národy z pohanství. Přes všechny deformace, které způsobovali její vykladači, se nedá pozitivní vliv Bible na utváření světa zpochybnit.

Jaká je vaše životní orientace?

???, 62 let, důchodkyně

Jsem věřící, ale spíš takový ten filozofický směr. Jsem už v důchodu a dělám na poště. Chovám se tak, aby byli spokojení i ti lidé za tou přepážkou. Klidnější a mírnější přístup k lidem se vyplácí. A samozřejmě se moje víra odráží i v rodinném životě.

„Tvé slovo je mi světlem na mé cestě..." – krásně a výstižně vyjádřil jeden ze žalmistů svůj vztah k Bohu a jeho slovu.

Do pokoje nám otevřeným oknem vlétla vlaštovka. Co udělala, aby se dostala ven? Stále rychleji létala po pokoji, ve strachu se vrhala proti oknům, zraňovala se – ale všechno bez výsledku. Kdyby se zklidnila, usedla na skříň a podívala se, kudy do té pasti vlétla, brzy by našla cestu ven. Ale tak jsme jí museli otevřít všechna okna a dveře, abychom ji dostali na svobodu.

Je nutné se ztišit a naslouchat. Zkus to nad Biblí... Když se ztišíš, bude ti pomoženo.

LUDVÍK ŠVIHÁLEK

Orientace, to není pojem jenom pro kormidelníky, letce či sportovce. Umět se orientovat v životě – to je v dnešním nejistém světě nadmíru obtížné. V dějinách světa jsme už mnohokrát slyšeli: „To je ten správný směr!" Není však rozhodnutí pro volbu správné orientace výlučnou záležitostí nás samých? Přemýšlejme – spolu s textem, který Vám rádi nabízíme. Pro Vaši orientaci.

V Edici Znamení doby
právě vychází:

Svět Jak se v něm orientovat?

Brož., cca 16 stran, cena 5,- Kč.
Objednávky zasílejte na adresu:
Advent-Orion, Roztocká 5, Praha 6 – Sedlec

SVŮJ TALENT POVAŽUJI ZA BOŽÍ DAR

ADOLF DALLAPOZZA JAKO RUDOLF V OPEŘE „BOHÉMA“

FOTO ARCHIV AUTORŮ

Vídeňský operní zpěvák Adolf Dallapozza je nejen operní hvězda, ale také věřící křesťan. Jak vypadá jeho život ve světě opery i mimo něj, to prozrazuje společně se svou manželkou Roswitou v následujícím interview.

Pane Dallapozzo, víme, že pro vás nebylo snadné najít si čas pro toto interview. Prozraďte nám, jak to vypadá poslední dobou ve vašem diáři?

AD: Musím říci, že poslední dobou jsem cestování trochu omezil. Po nedávném turné po Japonsku působím především ve svém domovském městě, ve Vídni, kde mám svá obvyklá večerní vystoupení. Byl jsem také na jednom galakoncertě v Monte Carlu, kde si kníže Rainier při příležitosti monackého státního svátku speciálně přál druhou část z „Netopýra". Ten večer se trochu protáhl, jednu vložku tam zazpíval také Placido Domingo.

Poslední týdny byly tedy velice hezké a zajímavé, ale jinak si myslím, že nepatřím mezi lidi, kteří žijí jenom „s kufrem v ruce". I když zpívám rád a tu a tam si dám nějaký ten „bonbónek", který mi opravdu sedí, nemyslím, že bych chtěl dělat „velkou kariéru". Jak už to bývá, někteří to tak nazývají, to ale není nic pro mě.

Jak to vlastně začalo? Jak jste se dostal ke zpívání? Nebylo to tak, že by snad tenkrát, když jste začal chodit do školy, vaše maminka prohlásila: „Ten chlapec bude jednou zpěvák!"?

AD: Úplně takhle to nebylo. Bylo nás devět dětí, já jsem byl nejmladší. Otec byl malíř a maminka velmi ráda zpívala, takže nadání jsem měl zřejmě po nich. Moje první krůčky směřovaly k hudbě tak, že jsem začal hrát na klavír. Potom se u nás jednoho dne objevil tatínkův známý, byl to baryton z Itálie, který si chtěl u nás ve Vídni vydělat. Zeptal se, jestli by u nás mohl dávat hodiny zpěvu. Moji rodiče nic nenamítali, a tak začal své vyučování. Já hrál klavírní doprovody a přitom jsem poslouchal zpěváky.

Tak po dvou, třech letech jsem to chtěl jednou prostě zkusit sám. Říkal jsem si: Musíš mu jednoduše zazpívat, pak uvidíš, co na to řekne. Nejdřív se dost divil: „Ty chceš zpívat?! Máš přece hrát na klavír!" – „Ale já bych to chtěl jenom zkusit," řekl jsem.

Pak vyšel ven – já jsem se divil, proč to dělá (dnes už vím, že z dálky se posuzuje mnohem lépe) – a naslouchal mi. Potom řekl: „Ano, talent máš, ale nejdřív musíš pět let studovat, pak bys mohl být zpěvákem ve sboru."

Takhle to bylo, a já jsem pak skutečně začal zpívat ve sboru vídeňské Státní opery, kde dodnes působím jako sólový zpěvák. Komorním zpěvákem jsem se stal pochopitelně později.

Jít na operu nebo operetu, to je dnes spíše věcí vkusu. Zatímco jedni by třeba denně mohli poslouchat „Dona Giovanniho", ostatní si sotva umí představit něco nudnějšího. Pro vás, pane Dallapozzo, je to v první řadě tvrdá práce. Vidíte v ní sám pro sebe ještě nějaké kouzlo, nebo se vám opera stala něčím takovým, jako je pro řadu lidí běžící pás?

AD: Být zpěvákem je pro mě stále ještě něco ohromného. Tento talent považuji za dar, který mi dal Bůh. Proto je to pro mě vždycky nové vybídnutí, když jdu na jeviště. A když potom svým zpěvem zasáhnu alespoň jednoho člověka a udělám ho šťastným, jsem šťastný a spokojený i já.

To, že zpíváte operu, je neobvyklé už samo o sobě. Vy ale nejste jen zpěvákem... Široké okolí o vás ví, že žijete také aktivním křesťanským životem. Mnoha současníkům nejde tohle spojení na první pohled vůbec dohromady. Jak to vidíte vy?

Být zpěvákem je pro mě stále ještě něco ohromného. Tento talent považuji za dar, který mi dal Bůh.

FOTO ARCHIV AUTORŮ

AD: Ano, mnozí křesťané se dívají na všechna umělecká povolání skrz prsty,

považují je za „pochybná". Na jevišti se totiž musí někdy sehrát i „milostná" scéna. Lidé mi pak říkají: „Jak můžeš věřit v Ježíše a zároveň dělat takové věci?"

Musím říct, že já to vidím v trochu jiných barvách. Myslím, že se musí rozlišovat: v mém případě jde totiž o zaměstnání, ne o pocity. Navíc, pokud jsem doopravdy věřící a přijal jsem Pána Ježíše, je to zase ještě jiné, pak dokážu roli opravdu jen hrát. Přirozeně jsou také věci, které nehraju. Nikdy bych se například na jevišti nesvlékal, ani bych nepředváděl s partnerkou „choulostivé" scény, to je jasné.

FOTO M. JUREK

Miluji své zaměstnání a hudbu a když hraju nějakou roli, snažím se, aby to bylo co nejlepší. To je, myslím, docela samozřejmé. Ale to všechno už pro mě není to nejdůležitější na světě.

Takové role odmítám, pro mě nepřicházejí v úvahu.

Patříte ke společenství věřících, jejichž zásady mají určité důsledky; jsou to lidé žijící v přesvědčeni, že víra a život by měly být spolu nerozlučně spjaty. Kdybychom se na to chtěli podívat z určitého nadhledu, pak se dá říct, že máte vlastně docela špatné předpoklady k nějaké kariéře...

RD: Vždycky znovu prožíváme, že právě na tomto poli může být křesťan velkým vzorem. Mnoho manželových kolegyň a kolegů obdivuje naše manželství, které trvá už 35 let. Právě před nedávnem nám jedna kolegyně řekla: „Až jednou oba zemřete, musejí vás vycpat a postavit do muzea." Myslím, že v době, jaká je dnes, kdy partnerská věrnost má pro mnoho lidí jen malý význam, je to krásné svědectví.

Zřejmě jste jediný sólista, který v pátek večer a často i v sobotu večer z důvodů svědomí nevystupuje. Když jako adventista sedmého dne ctíte sobotu jako biblický den odpočinku, neprožíváte kvůli tomu problémy ve svém zaměstnání?

AD: K tomu bych chtěl nejdříve předeslat, že nejsem adventistou odjakživa. Ještě než jsem se připojil k adventistickému společenství a než se tedy pro mě otázka pátečního večera stala akutní, měl jsem již určité „jméno"; proto jsem si také mohl klást své požadavky. Když někdo teprve začíná a není moc známý, může se stát, že mu řeknou: „Zpívat budete muset, váš požadavek prostě neobstojí." Už za mnou pro radu v téhle otázce přišlo několik talentovaných mladých lidí, ale odpovědět na to je vždycky velmi těžké. Pro mě je biblický den odpočinku Božím ustanovením, proto nemůžu jednoduše říct: „Jen zpívej!" V tomhle případě jsem to já osobně měl poměrně lehké, ačkoli i dnes musím občas „bojovat".

Co se tedy vlastně změnilo, když jste se stal křesťanem? Zpíval jste lépe, když jste se před každým představením modlil?

AD: To je zajímavá otázka. Především jsem se začal dívat na svoje povolání jako na součást mého osobního vztahu k Bohu. Svou práci jsem svěřil Bohu a vždycky říkám: „Buď vůle tvá." Tím jsem se stal mnohem klidnější a mírnější. Jestli díky tomu i lépe zpívám, to nevím.

A co vaši kolegové? Neříkají občas: „Ten Dallapozza blouzní"?

AD: Ještě jsem něco takového neslechl; ačkoli jsem si jistý, že si někteří myslí: „Ten má o kolečko víc." Ale to už patří k věci.

RD: Velmi často prožíváme spíše opak. Když někdo začne sám od sebe mluvit o své víře, teprve potom si člověk všimne, kolik kolegů je věřících nebo se o tyhle otázky zajímá. Zvlášť krásnou zkušenost jsme zažili s jedním kolegou z Guatemaly. Nějakou dobu u nás bydlel a chodil s námi i na bohoslužby. Asi o deset let později jsme se dozvěděli, že tenhle zpěvák se stal předsedou operní společnosti v Hondurasu. Jednoho dne mu předložili zvláštní případ.

Jednalo se o mladého zpěváka, adventistu, který se zdráhal vystoupit na jeviště v sobotu. Je přirozené, že ho chtěli propustit, ale předseda operní společnosti rozhodl: „Aby tento mladý muž byl propuštěn jen kvůli své víře, to nepřipadá v úvahu, protože moji nejlepší přátelé ve Vídni jsou také adventisté." Promluvil si s tím mladým zpěvákem a pomohl mu, aby měl v sobotu volno.

Umělec může být vlastně dobrý profesionál jenom tehdy, když tělem i duší žije pro své umění, když se umění stalo součástí jeho života. Platí to také pro vás, nebo máte nějaké vnitřní konflikty, pokud jde o otázku náplně a smyslu života?

AD: Dříve než jsem se stal křesťanem, nebylo mé zaměstnání pro mě jen zaměstnáním, ale také koníčkem a životní náplní. Pro mě nic jiného neexistovalo. Dnes kladu hlavní důraz na jiné věci. Miluji své zaměstnání a hudbu a když hraju nějakou roli, snažím se, aby to bylo co nejlepší. To je, myslím, docela samozřejmé. Ale to všechno už pro mě není to nejdůležitější na světě. Už to není tak, že po každém zdařilém vystoupení kráčím „s nosem nahoru", povznesený nad své okolí; spíš se těším z toho, že jsem mohl jiným přinést radost. Prostě lidově řečeno, myslím, že dnes už spíš „zůstávám při zemi".

Dosáhl jste skutečně velmi mnoho z toho, čeho může člověk v tomto oboru dosáhnout. Zůstává vám ještě nějaký velký sen nebo velký cíl?

AD: Ne, dnes už mi nic tak velkého nezbývá. Zpíval jsem mnoho krásných rolí, jako Rudolfa v „Bohémě" nebo Hoffmanna v „Hoffmannových povídkách", a to mi stačí. Nebažím po tom, abych z pouhé ctižádosti a za každou cenu hrál tu nejlepší roli. Neřekl bych „ne", kdyby mě někdo pozval a nabídl mi krásnou roli, ale nebudu o to usilovat stůj co stůj. Ambice, které dnes mám, jsou určovány spíš mou vírou. Při náhlé smrti našeho syna jsem si především uvědomil, že v životě není nic důležitějšího než osobní vztah k Bohu. Proto se snažím o to, abych byl v každém ohledu křesťanem, který si je vědom své odpovědnosti a žije podle toho. Chtěl bych žít v co nejužším vztahu s Bohem. To je můj prvořadý cíl.

Srdečně vám děkujeme za rozhovor.

Otázky kladli
Friedhelm
a Heidemarie Klingebergovi

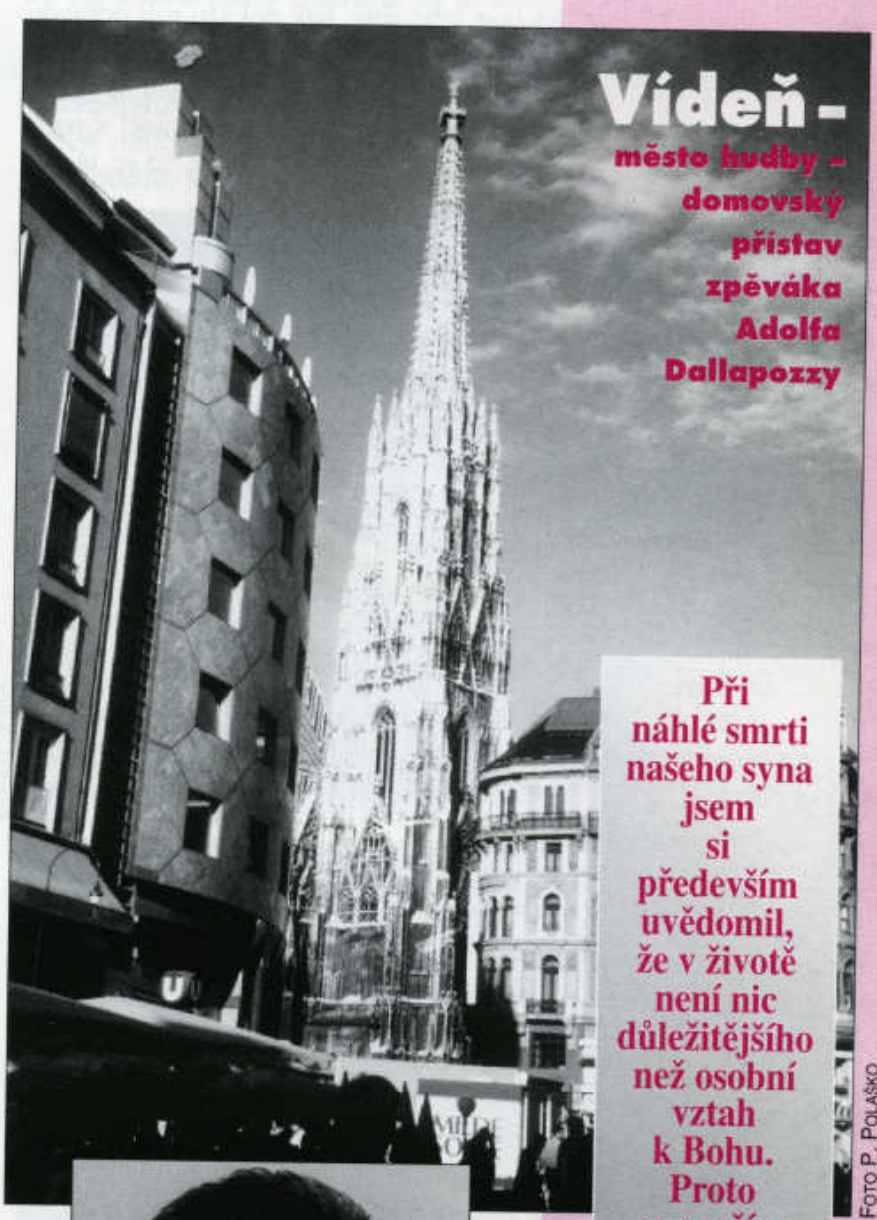

Vídeň – město hudby – domovský přístav zpěváka Adolfa Dallapozzy

FOTO P. POLAŠKO

FOTO ARCHIV AUTORŮ

Při náhlé smrti našeho syna jsem si především uvědomil, že v životě není nic důležitějšího než osobní vztah k Bohu. Proto se snažím o to, abych byl v každém ohledu křesťanem, který si je vědom své odpovědnosti a žije podle toho.

PÍSNĚ ŽIVOTA

KNIHA ŽALMŮ

Zpíváte rádi? Pokud ano, potom by se vám mohla líbit právě Kniha žalmů. Ano, touto knihou nám Bible chce vyprávět o Bohu, který je tak úžasný, že o něm nelze nezpívat!

Proč byla kniha napsána?

Jednoduše bychom mohli odpovědět, že Kniha žalmů je sbírkou chvalozpěvů – písní, které starověký Izrael používal při bohoslužbách.

Taková odpověď by jistě byla správná, vždyť většina žalmů byla původně napsána proto, aby je zpívalo nějaké pěvecké těleso. Jednalo se s největší pravděpodobností o školený, profesionální sbor, který se sešel vždycky v době, kdy se v jeruzalémském chrámu konaly oběti a slavnosti.

Taková odpověď však nebere v úvahu, co se s žalmy stalo po jejich napsání, ani způsob, jakým Boží lid sepsal žalmy do podoby, jak je dnes známe i my.

Postupně se vlastně z písní, které se měly zpívat veřejně, staly osobní modlitby, a chvalozpěvy, které měly být součástí obřadu, se staly vyjádřením viny a lítosti jednotlivce. A lyrika popisující slávu vládnoucího krále začala postupně symbolizovat něco víc – zaslíbení příchodu Mesiáše.

Snad nejlepší příklad toho, jak byly žalmy používány, nám dnes může poskytnout televize. Originální způsob podání žalmů byl asi něčím podobným, jako když dnes v televizi sledujeme výkony školených profesionálů. My se vlastně díváme na to, co nám předvádějí druzí.

Žel, většina z nás se s tím, co vidí v televizi, více či méně ztotožňuje a promítá to do svého vlastního života. Děláme vlastně to, že „vyjímáme" věci z původní širší souvislosti a přijímáme je za vlastní. Jen si zkuste vzpomenout, kolikrát jste už opakovali frázi, kterou jste poprvé slyšeli v televizi. (Možná to tak bylo dokonce i s nějakým celým rozhovorem!) Nebo kolikrát jste porovnáva-

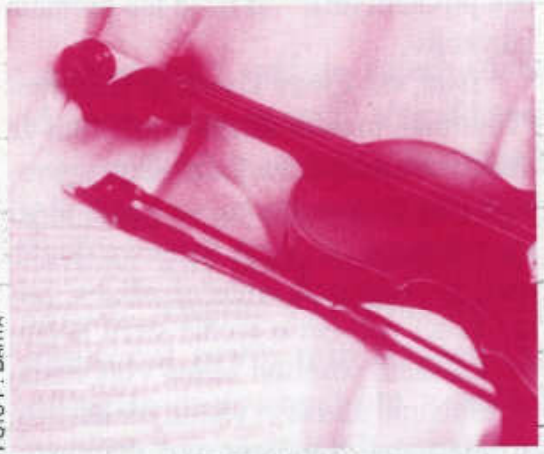

FOTO P. BARTA

li situace, které jste někdy prožívali, s tím, co jste viděli v televizi. Anebo kolikrát jste se chovali určitým způsobem, protože se tak chovala nějaká seriálová nebo filmová postava.

Pro mnohé z nás představuje dnes televize „šablonu", podle které posuzujeme realitu. Poskytuje nám lepší nebo horší příklady, jak jednat a kdy zrovna na to či ono reagovat, jak mluvit a co říci. Televize utváří náš jazyk, naše myšlenky, náš způsob uvažování, náš život vůbec.

To, čím je pro nás dnes televize, byly v podobném smyslu pro starověký Izrael i žalmy. Původní text pro zpěv se stal myšlenkami izraelského lidu. Boží lid žalmy pochopil a přijal za své. Tím žalmy přispěly k tomu, že se Boží lid mohl více podobat Bohu.

A tento proces se může odehrát i v našem životě, pokud žalmy pochopíme, ztotožníme se s nimi, pokud se stanou součástí našeho života.

Co se z této knihy mohu naučit?

Když pročítáme žalmy, stěží se ubráníme úžasu nad množstvím utrpení,

které může potkat lidskou bytost. Setkáme se zde s lidmi ohroženými válkou, s těmi, které trápí pochybnosti a souží nemoci. Jsou to lidé obtížení vinou, lidé zbídačelí, plní úzkosti nebo naopak hněvu nad tím, že nepřátelé prosperují. Dokonce oblíbený žalm 23 – „žalm pastýřský" – hovoří o cestě „údolím stínu smrti"! Pokaždé však autor končí tím, že Bůh je dobrý, mocný a je schopen problém řešit – ať už je ten problém jakýkoliv.

Jistě, ne každý konec je šťastný – vždyť také mnoho žalmů končí tím, že autor stále ještě čeká, že ho Bůh vysvobodí. Na druhou stranu, ne každé Boží vysvobození, ve které žalmista doufá, musí být veselé. A skutečně některé žalmy končí zpěvem o rychlé smrti nepřátel. Základní poselství žalmů však zůstává: Bůh umí zacházet s každým lidským problémem. Nic není nad jeho síly. K Bohu můžeme přijít s čímkoliv, co nás trápí.

Slova, která potřebujete znát

Nebeské zástupy, nebeský zástup: jedná se buď o hvězdy nebo o personifikaci hvězd jako armádu duchovních bytostí.

Sélah: ačkoliv se toto slovo v celé knize objevuje více než 70krát, nikdo neví, co znamená. Podle odborníků se může jednat o „amen", ale například také o „přestaň na chvíli a nech hrát orchestr". Možností však je ještě více. Někteří si dokonce myslí, že by to mohlo znamenat „přidej na hlasitosti!"

Sijón: pahorek, na kterém byl postaven chrám; výraz často slouží jako synekdocha (celek je pojmenován označením části) pro celý Izrael.

V Knize žalmů najdete

- Vidím tvá nebesa, dílo tvých prstů, měsíc a hvězdy, jež jsi tam upevnil: Co je člověk, že na něho pamatuješ, syn člověka, že se ho ujímáš? Jen maličko jsi ho omezil, že není roven Bohu... (8,4-6)
- Bloud si v srdci říká: „Bůh tu není." (14,1)
- Nebesa vypravují o Boží slávě... (19,2)
- Hospodin je můj pastýř, nebudu mít nedostatek. (23,1)
- Okuste a uzříte, že Hospodin je dobrý. (34,9)
- Bůh je naše útočiště, naše síla, pomoc v soužení vždy velmi osvědčená. (46,2)
- Stvoř mi, Bože, čisté srdce, obnov v mém nitru pevného ducha. (51,12)
- Setkají se milosrdenství a věrnost, spravedlnost s pokojem si dají políbení. (85,11)
- ...naše dny pomíjejí a jako vzdech doznívají naše léta. (90,9)
- Jak vysoko nad zemí je nebe, tak mohutně se klene jeho milosrdenství nad těmi, kdo se ho bojí. (103,11)
- Světlem pro mé nohy je tvé slovo, osvěcuje moji stezku. (119,105)
- U řek babylonských, tam jsme sedávali s pláčem ve vzpomínkách na Sijón. (137,1)
- Podivuhodně jsem utvořen... (139,14)
- Nedoufejte v knížata, v člověka, u něhož záchrany není. (146,3)

Jak číst Knihu žalmů?

Bylo by jistě obtížné číst Knihu žalmů od začátku až do konce. Vždyť jednotlivé chvalozpěvy nebyly uspořádány podle žádných témat, ani mezi nimi nenajdeme žádnou souvislost. Žalmy samotné nemají ani moc zápletek.

Mohli byste číst každý den jeden žalm; pak byste celou knihu přečetli za pět měsíců. Určitě největší přínos z četby žalmů však pocítíte, když se je naučíte zpaměti a přijmete je za své. Začněte s pastýřským 23. žalmem a postupně se zkuste naučit:

- žalm 1 – odměna zbožných;
- žalm 19 – zjevení samotného Boha;
- žalm 46 – připomenutí Boží ochrany;
- žalm 51 – modlitba za odpuštění;
- žalm 62 – jen v Bohu je možné nalézt pravý pokoj;
- žalm 104 – Bůh dává život;
- žalm 146 – Boží zájem o spravedlnost;
- žalm 148 – ať všechno tvorstvo chválí PÁNA!

VŠECHNY CESTY VEDOU DO ŘÍMA

Všechny cesty vedou do Říma, říká jedno staré úsloví, ale jen jedna cesta se smí honosit označením regina viarum – královna cest. I když málokterý ze zvědavých návštěvníků města přijíždí právě po této cestě, téměř každý se kvůli ní a po ní vydá z města ven. Vedle širokých dálnic vypadá jako jejich hodně chudá příbuzná, ale kdo si myslí, že tento „nedostatek" snižuje zájem turistů, moc a moc se mýlí. Vždyť která z evropských cest se může chlubit úctyhodným věkem 2300 let? V době, kdy podle historika Livia cenzor Appius Claudius nechal zbudovat první míli strategicky důležité cesty, bychom v našich českých hvozdech stěží narazili na úzkou pěšinku, natož na pořádnou cestu či silnici.

FOTO ARCHIV

Via Appia, které na všech mapách přidávají ještě jméno Antica, aby nebylo pochyb, kam až historie cesty sahá, je skutečným unikátem. Už proto, že dodnes slouží svému účelu. Tedy žádný skanzenovaný kousek s nápisem „Nedotýkati se!" Stačilo, aby se na velmi tvrdý černý kámen položil asfaltový koberec, a zpohodlnělý turista může dál zůstat věrný svému vozu. Ač zprvu nerad, dal jsem na radu svého průvodce, architekta a znalce Říma Carlo Gilbertiho, abych se po Via Appia raději svezl autobusem. Dobře jsem udělal. Pro chodce na starodávné cestě mnoho místa nezbývá. Čtyři a půl metru široká silnice sotva dovolí, aby se tudy v obou směrech bez předjíždění pohybovala motorová vozidla. Via Appia je přecpaná.

Náš autobus se pustil podél zřícenin Caracallových lázní a projel bránou svatého Šebestiána. Právě tady se silnice ještě zúžila, ale kdo mohl před čtyřmi stoletími tušit, že tudy budou projíždět luxusní autobusy s pohodlnými turisty? Měli bychom vědět, že stavba Appiovy silnice nebyla motivována příliš šlechetnými pohnutkami. Stavbou cesty Římané nepokrytě sledovali hlavní cíl – co nejrychlejší přesun dobře vyzbrojených legií k podmanění nových území. První část cesty, která byla vybudována za Appia Claudia, měřila úctyhodných

Caracallovy lázně

Via Appia, které na všech mapách přidávají ještě jméno Antica, aby nebylo pochyb, kam až historie cesty sahá, je skutečným unikátem. Už proto, že dodnes slouží svému účelu. Tedy žádný skanzenovaný kousek s nápisem „Nedotýkati se!"

Via Appia Antica

132 kilometrů a končila v Capui. Ne že by tenkrát nechtěl Appius dál se stavbou silnice pokračovat, ale Římanům ještě asi třicet let trvalo, než si podrobili další území. Ve stavbě se tedy pokračovalo až v roce 268 před Kristem. V roce 191 před Kristem byla Via Appia vydlážděna černým kamenem až do Brindisi.

Autobus minul hotel Domine quo vadis, ke kterému se váže legenda o setkání Petra s Ježíšem. „Quo vadis, Domine?" zeptal se prý Petr Ježíše, když po Via Appia opouštěl Řím. Většina tuto scénu zná ze stejnojmenného Sienkiewiczova románu.

Projíždíme podél zahrad a zděných ohrad. Zahlédli jsme kamenný milník s latinským nápisem a také směrovku ke Kalixtovým katakombám. Najednou se autobus prudce rozkymácel, přestože jedeme sotva dvacetikilometrovou rychlostí.

„Co se stalo?" ptám se svého průvodce.

„Ale vůbec nic," ujistil mne. „Jen jsme najeli na skutečně pravou, nefalšovanou Via Appia bez asfaltového koberce."

Snad bych si na kymácení po tvrdých kamenech zvykl, ale asi po třiceti až čtyřiceti metrech jsme se vrátili na bezpečný asfaltový koberec.

„Je to jen senzace pro turisty," usmál se lišácky architekt Gilberti.

Vzpomněl jsem si na toho, který šel touto cestou asi před devatenácti sty třiceti lety. Nikdo, ani jeho průvodce pro něj nemohl přistavit autobus. Navíc, tenkrát nebývalo zvykem cestovat po Via Appia jen tak, jako turista. Po cestách se spíš putovalo. Cesty poutníků mají cíl. I cesta apoštola Pavla měla cíl. Pavel si tím byl jist už dávno předtím, než se kolem roku 61 vydal se svými přáteli na poslední úsek své dlouhé cesty. Nejdříve putoval z Puteol do Capui po campanské silnici. Z Capui si pak už „vyšláp" po naší dobře známé matce cest. V té době bylo podél Via Appia pamatováno i na chodce cestičkou zvanou crepidines. Po ní zřejmě kráčel Pavel, zatímco kolem něho projížděli císařovi kurýři, povozy s potravinami, hnala se stáda dobytka, pochodovaly vojenské posádky a sem tam prošla skupina otroků s nosítky zámožných Římanů. Pavel se mohl z milníků rozestavěných podél cest dovědět, kolik mil mu ještě do cíle zbývá. Římská míle, jen tak pro zajímavost, měla našich 1480 metrů.

U cesty stávaly hospody, dnes bychom je patrně označili jako noclehárny, kde bylo možné se najíst a přespat. Hospody se stájemi byly rozestavěny podél cesty v rozmezí 10 až 40 kilometrů, podle toho, jak náročná to byla cesta pro koně císařského kurýra. Ano, císař měl zájem o výstavbu hospod, protože právě tady se mohli jeho kurýři posilnit a vyměnit koně. Takovým způsobem byly císaři doručovány zprávy z provincií za neuvěřitelně krátkou dobu. Je to paradoxní, ale dnešní liknavá italská pošta by v konkurenci s císařskými kurýry brzy zbankrotovala.

Pavel se svými přáteli přešel po mistrně postaveném mostě přes řeku Ninfa a zdržel se v místě „Tří hospod". Bylo to asi padesát kilometrů od Říma. Až sem mu totiž přišli naproti jeho římští spoluvěřící. Muselo to být pro všechny nezapomenutelné setkání.

FOTO AUTOR

Náš autobus tak daleko nedojel. Kdepak. Zaparkoval na malém prostranství před kostelem svatého Šebestiána. Čekala nás prohlídka katakomb. Dověděli jsme se něco o údajných otiscích Kristových nohou při jeho setkání s Petrem v Římě. Tlačili jsme se u „zaručeně pravého" místa, kam připutovali Petr i Pavel a své setkání stvrdili vyrytím jmen do stěny v podzemí. Lidé mají rádi senzace – a taky pohodlí. Obědvali jsme už zase pěkně pohodlně ve Villa Valdese, daleko od matky cest. Skutečný smysl Pavlovy cesty do Říma dnes už málokoho zajímá a navíc na nějaké hlubokomyslné rozjímání zbývá málo času.

JAN BÁRTA

Vydavatelství Advent-Orion Praha nabízí:

Ellen G. Whiteová

Skutky apoštolů

Tato kniha nás zavádí do prostředí prvokřesťanské církve. Autorka v ní pracuje s biblickým i historickým materiálem, aby čtenáři přiblížila obraz tohoto pro Kristovu církev tak důležitého období. Defilují před námi přesvědčivé výjevy ze životů Petra, Štěpána, Jana i Pavla – lidí, kteří i přes své chyby vnesli do křesťanství nesmazatelnou stopu.

Váz., 444 stran, formát 15 x 21 cm, cena Kč 135,-

POZVÁNÍ PŘÁTELSTVÍ

Velký vypravěč Isaac Bashevis Singer píše o jedné staré vdově, která byla tak nedůvěřivá, že si ani nechtěla uložit své akcie a cenné papíry do bankovního sejfu. Už dávno byla přesvědčená o tom, že bankovní úředníci mají paklíče.

Jak máme hodnotit svět, ve kterém žijeme – jako přátelský, nebo nepřátelský? Je jako domov, kde se člověk může cítit dobře a jistě, je to místo, kde můžeme jeden druhému důvěřovat? Pro starou Bessii Popkinovou byl svět hrozným peklem. Cítila se osamocená, obklopená tuláky, zloději, darebáky, závistivými sousedy a zlými mocnostmi, dokonce i bankovními úředníky – a ti všichni stáli proti ní.

FOTO MICHAEL PHOTOBANK

Singerův příběh odráží něco z pokřiveného vnímání skutečnosti. Existuje mnoho Bessií Popkinových, které přijaly tuto karikaturu za svou. Jestliže k nim sami nepatříme, často jsme je určitě potkali, když jsme cestou po ulici zahlédli mnohý beznadějný obličej. I mezi námi se najdou lidé, kteří nemají nejmenší chuť žít. A víme, že starosti a utrpení mohou člověka obrat o smysl života.

Právě v okamžicích porážek, kdy na nás přicházejí starosti a pochybnosti, uvažujeme: Opravdu stojí za to žít?

Protože to víme – a protože musíme sami také přemáhat strach a malomyslnost – klademe si tedy i my otázku po smyslu života. Právě v okamžicích porážek, kdy na nás přicházejí starosti a pochybnosti, uvažujeme: Opravdu stojí za to žít?

Mohli bychom se ptát i takto: Kdo nebo co vlastně za tím vším vězí? Existuje nějaká moc, nebo jsme na tuto zem byli vrženi slepou náhodou? Máme za svou existenci děkovat náladě nějakého tyranského obra, nebo tu jsme, protože nás někdo miluje? Pokud ano, měli bychom před sebou budoucnost, kvůli které stojí za to žít.

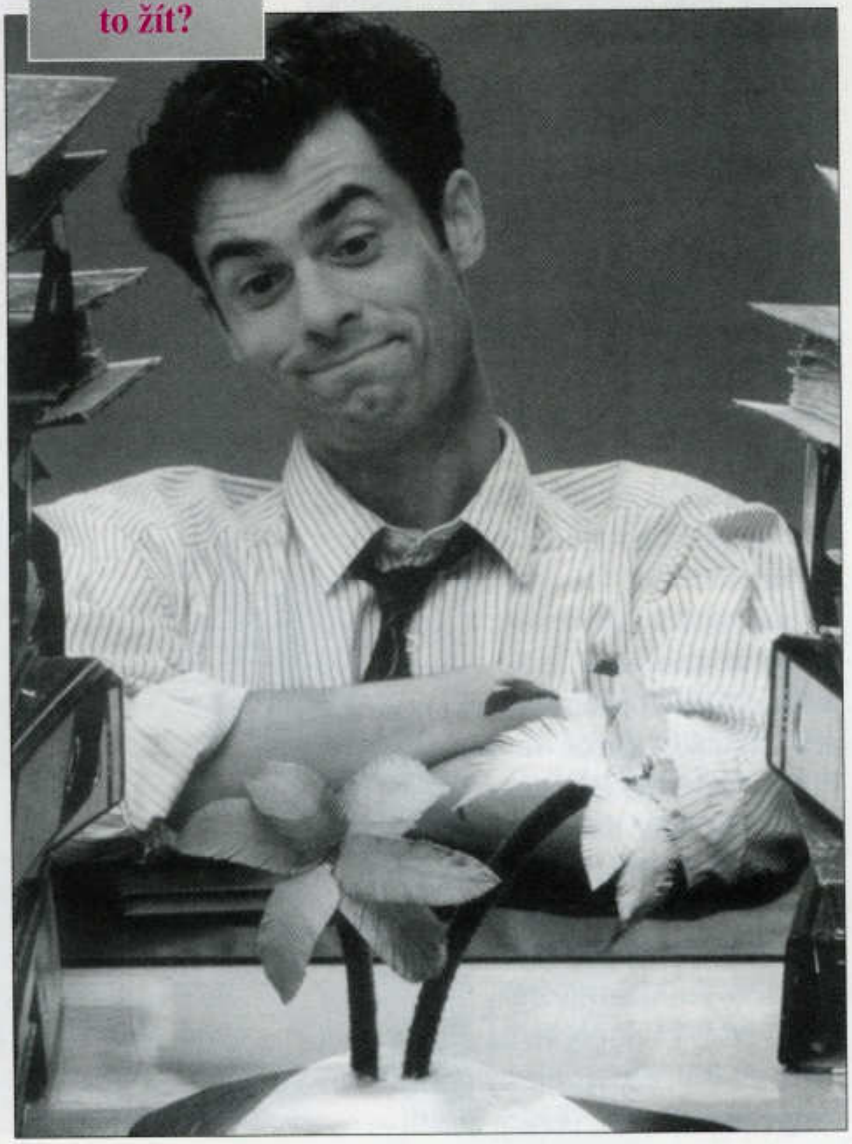

Staří Babyloňané, podobně jako mnohé jiné národy tohoto světa, vyjádřili svůj náhled na svět ve vyprávění o tom, jak všechno začalo. Celkem samozřejmě vycházeli z toho, že kdysi existoval věčný svět. V něm žili hašteřiví bohové. Jejich příběh o stvoření končí rozhodující bitvou mezi bohem Mardukem a jeho bojovníky a bohyní Tiámat s jejími přívrženci.

Marduk své protivníky porazí a mrtvé tělo Tiámat rozdělí na dvě poloviny jako rybu. Z jedné poloviny stvoří nebe a z druhé zemi. Bohové, kteří předtím bojovali s Tiámat, vstupují nyní svorně do řad nového krále.

Vítěz Marduk slibuje, že bohům postaví obrovské sídlo: Babylon. Bohům, kteří předtím bojovali proti němu, přenechá hlavní zodpovědnost za stavbu. Na tomto místě není stará zpráva úplně bez mezer; ale vypadá to tak, že poražení bohové pak vyjádří svou obavu z toho, že by se stali otroky – na věky odsouzenými k fyzické práci. Prosí tedy Marduka, aby od nich tento hanebný úděl odňal.

Marduk svoluje. Rozhoduje se stvořit – jak sám říká – „nízkého, primitivního tvora", který „se bude jmenovat člověk". Slibuje, že tato nová rasa převezme veškerou namáhavou práci. Lidé budou otroky, aby bohové mohli odpočívat.

Takový náhled na sebe měli tedy Babyloňané. Byli stvořeni tyranem, na věky otroci, měli se protloukat životem tak, že budou tvrdě pracovat pro bohy. Ovšem síly, ve kterých měl člověk původ, ony tajuplné moci, kterým připisoval svou existenci – se o něj už nestaraly. Netoužily po přátelství se svým „stvoře-

ním", ani mu nepřenechaly větší odpovědnost. Člověk, vržen do nepřátelského, pochmurného světa, neměl skutečně žádný důvod být za svůj osud vděčný.

Babylonský příběh o stvoření neuvádí moc věcí, z kterých mohl mít člověk radost. Jinak je to však s biblickou zprávou o stvoření, které věří křesťané. Staří Hebrejci věděli, že do našeho života často zasáhne zlo jako dobyvatel. Ale viděli podstatu věcí a zahlédli přitom pevný základ pro radostné přitakání k životu, který byl v jejich příběhu o stvoření zmařen. První kniha Mojžíšova začíná kouzelnou myšlenkou, že Bůh – jen on jediný – má ve svých rukou všechno, co existuje. Představa světa v moci hádajících se bohů mizí. Na její místo nastupuje obraz jedinečné božské vůle, spolehlivého vládce vesmíru.

Co je však ještě důležitější: tento Bůh má srdce pro své stvoření. Stvořil nebe a zemi i se vším živým na ní. To vše stvořil pro radost. Na znamení toho zve člověka na zvláštní slavnost ve zvláštní den: „Tak byla dokončena nebesa i země se všemi svými zástupy. Sedmého dne dokončil Bůh své dílo, které konal; sedmého dne přestal konat veškeré své dílo. A Bůh požehnal a posvětil sedmý den, neboť v něm přestal konat veškeré své stvořitelské dílo." (1 Moj 2,1-3)

Na první pohled se může zdát jedinečné, že jednomu dni – sobotě, jak ji nazývá Bible – je připisován tak velký význam. Ale povšimněme si, že je zde zdůrazněna myšlenka odpočinutí. Ve zprávě se říká, že když Bůh dokončil své dílo, „odpočinul". Nejsou zde paralely ke zprávě Babyloňanů? Ano, rozdíl je však v tom, že tam byl odpočinek výlučným právem bohů.

V čem se liší Bůh, kterému věřili Hebrejci, od závistivých babylonských bohů? Podle zprávy o stvoření „odpočívá" Bůh společně s člověkem, kterého stvořil. Ti, které stvořil, mu nemají sloužit jako otroci; mají být jeho přáteli. Fakt, že Bůh požehnal a dal důraz na jeden zvláštní den týdne, tuto myšlenku jenom podtrhuje. Bůh vymezuje čas, kdy on a všichni, které stvořil, mohou prožít přátelství a společenství, které není rušeno každodenními starostmi.

Různé zprávy o počátku světa nám poskytují jasnou představu, jaký náhled na život měly staré národy a jak se snažily řešit své každodenní problémy. Poznáváme jejich starosti o zajištění potravy, bydlení, oděv, a navíc – jejich obavy z budoucnosti. Ve zprávě Babyloňanů se setkáváme s lidem, který byl tísněn problémy a který byl plný nedůvěry jako Bessie Popkinová. Naproti tomu ze zprávy Hebrejců vyznívá pocit životní radosti a důvěry. Jakkoli i oni – tak jako jiné národy – pracovali, naříkali a plakali, přesto zpívali písně (např. žalmy). Navzdory bídě a starostem přistupovali k životu kladně a s důvěrou.

Otázka, odkud pocházíme, jim nenaháněla strach, ale naopak. To, co věděli, jim dodávalo odvahu. Neděkovali za svůj život náladě nějakého tyrana, ale vůli milujícího Stvořitele. Sobota jim to neustále připomínala. Na počátku pro ně Bůh oddělil zvláštní den přátelství – znamení jejich hodnoty a jejich zvláštního postavení v obrovském a tajuplném vesmíru.

V první polovině 6. století př. Kr. napochodoval do Judska babylonský král Nebúkadnesar. Odvedl do své země mnoho zajatců jako otroky. Hebrejci, vytržení ze zaslíbené země a uvržení do pohanské, cizí kultury, potřebovali více než kdy jindy jistotu, že Bůh je s nimi. Právě v době těžkostí, starostí a bídy byla sobota obzvláště důležitá. Jeden z největších kazatelů židovského národa, Ezechiel, připomněl těmto vyhnancům něco, co jim zajetí nemohlo vzít – den odpočinku, který jim daroval Bůh: „Též soboty mé světte, i budou na znamení mezi mnou a vámi, aby známé bylo, že já jsem Hospodin Bůh váš." (Ezech 20,20)

Sobota nám každý týden říká: Nejsi sám. Nejsi otrok. Tvůj Stvořitel tě miluje a chce mít s tebou společenství.

Zde tedy získává sobotní den další význam: V životním boji člověka se všemi jeho problémy poukazuje tento den na Boha, který se o nás stará a který je silnější než cokoliv, co se staví proti nám. „Sobota," napsal Abraham Joshua Heschel ve své dojímavé interpretaci tohoto dne, „je jako laskání, které vymaže všechnu zlobu, starosti a temné myšlenky."

Vidíme také, že každotýdenní den odpočinku má za cíl i obohacení našeho života; zprostředkuje nám smysl a daruje vnitřní pokoj. Podstatou smýšlení pohanských národů byl neustálý strach z bohů. Čím hrozným je překvapí příště? Podobný životní pocit je znakem i našeho dnešního světa. Stejná nejistota se šíří jako rakovinový nádor, až, jak vyjádřil jeden spisovatel, „už nikdo neví, co všechno ještě na člověka čeká, nehledě na bídu stáří". Ale s Bohem, který nám dal sobotu, vypadá všechno docela jinak. Dává nám vědět, na čem v životě záleží.

Sobota jako slavnostní den nám připomíná, že můžeme žít ve vztahu důvěry a jistoty, ve které nás Bůh uschopňuje milovat druhé. Z ní získáváme odvahu k životu, abychom se mohli vypořádat s problémy a těžkostmi – vnitřními i vnějšími. Naše myšlenky se obrací k Bohu, takže se dostáváme do stále užšího spojení s ním. Každá sobota nám ukazuje, že v Bohu, který nás stvořil, je naše jistota.

„A řekl jim: 'Sobota je učiněna pro člověka, a ne člověk pro sobotu. Proto je Syn člověka pánem i nad sobotou.'"

(Marek 2,27.28)

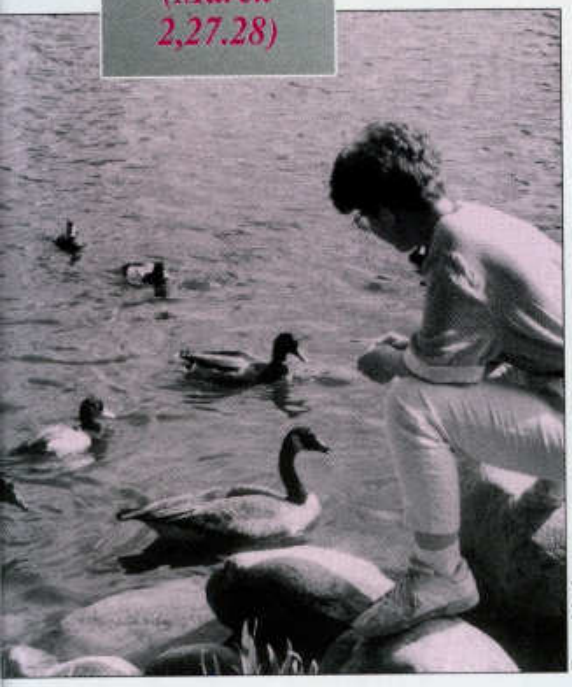

FOTO M. JUREK

Přátelství s Bohem dává životu vnitřní pokoj a duševní sílu. Ježíšovi učedníci prožili se svým Mistrem dny i hodiny bezprostředně před jeho smrtí. Přes nejtěžší vnitřní napětí z něho vycházel nepopsatelný pokoj. Jejich přítel, kterého milovali, věděl, že zemře. Čekal však na svůj konec s duševním klidem. Přirovnával ho k bolestem rodičky, kterou nakonec čeká velká radost. Díky jednotě s Bohem obstál i na prahu smrti.

Nesčetné příklady takovéto duševní síly osvětlují tmavé epochy lidských dějin. Podobně jako Ježíš považují mnozí každotýdenní den odpočinku za dar a váží si ho. Takovým člověkem byl i Johannes Weidner, téměř neznámý obchodník, který se snažil jít v Ježíšových šlépějích. Jeho odvaha zachránila stovky Židů a mnoho dalších lidí v temných dnech 2. světové války. V městečku Annecy, blízko francouzsko-švýcarských hranic, otevřel obchod s oděvy, který se měl stát důležitou stanicí na útěku mnoha Židů. Vedl podzemní organizaci, která se stala známou pod jménem „Holland-Paris".

Během války ho za jeho činnost bili, mučili a dokonce mu vyhrožovali popravou. Avšak Johannes Weidner necouvl před nebezpečím a bídou, které s sebou přinášela práce v hnutí odporu. Proč? „Měl onu bezelstnost, onu prostou víru," napsal později jeho přítel Dr. Visser't Hooft, „ze které vždy čerpal jistotu, že je v rukou milujícího Boha."

Protože věděl o této stálé lásce, která stojí za vším děním, zůstal Weidner vnitřně svatým, navzdory všem okolnostem, které by mu snadno mohly vzít odvahu. Nedovolil, aby ho přemohl strach a starosti, protože jeho přítelem byl Bůh.

Přátelství s Bohem. Můžeme si jím být jisti i díky slavnosti každotýdenního dne odpočinku. Když přerušíme práci, získáme také odstup od svých problémů. Tak nalézáme novou životní radost, důvěru a štěstí. Sobota nám každý týden znovu říká: Nejsi sám. Nejsi otrok. Tvůj Stvořitel tě miluje a chce mít s tebou společenství. Díky přátelství s Bohem se můžeš stát osobností – hvězdou třpytící se v obrovském, zářivém vesmíru.

RADEK PALEŠ

ŠTĚSTÍ NECHAT SE VÉST

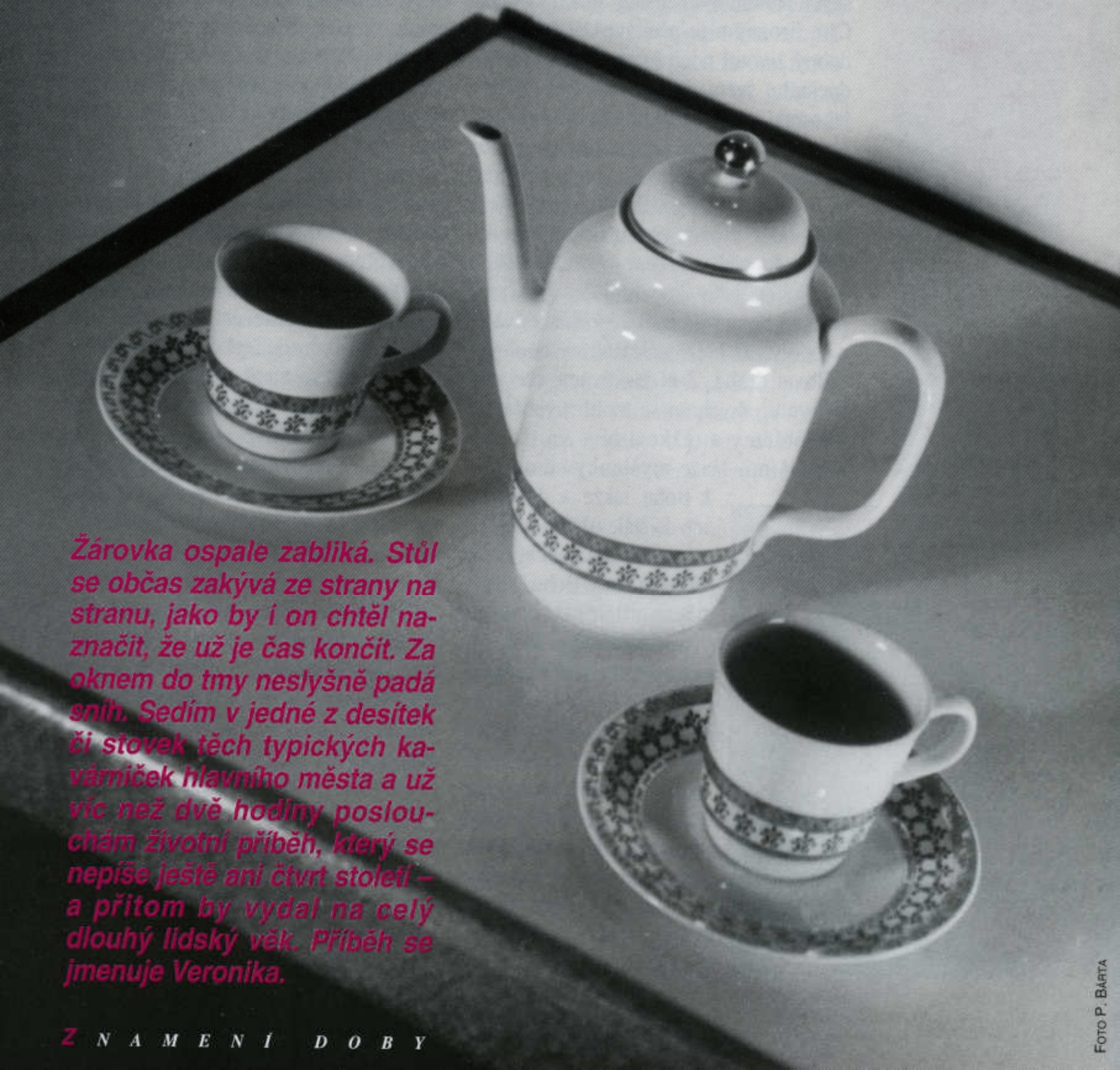

Žárovka ospale zabliká. Stůl se občas zakývá ze strany na stranu, jako by i on chtěl naznačit, že už je čas končit. Za oknem do tmy neslyšně padá sníh. Sedím v jedné z desítek či stovek těch typických kavárniček hlavního města a už víc než dvě hodiny poslouchám životní příběh, který se nepíše ještě ani čtvrt století – a přitom by vydal na celý dlouhý lidský věk. Příběh se jmenuje Veronika.

FOTO P. BÁRTA

„Ano, to je to, co zpestří můj život po probdělých nocích nad stránkami vysokoškolských skript," věřila Veronika. Reflektory však pohasly a měsíc odhalil zákulisí celého představení: Pod stoly zůstalo několik bolestí se svíjejících těl, povalující se flašky od piva a v trávě tu a tam milenecký pár. Opravdu milenecký?

Veronika se narodila v takové normální rodině. Její rodiče obchodovali a hodně pracovali. Veronika často jezdila k babičce na vesnici. Příroda jí učarovala, a ona zde prožívala takové štěstí, jak jen to malá dětská duše dokáže.

Svoji babičku měla moc ráda. Jednou ji překvapila otázkou: „A myslíš, babi, že já taky někdy zemřu jako ten ptáček, kterého jsme našli v listí u stodoly?"

„Víš, já i ty musíme jednou z tohoto světa odejít, ale když budeš dobrým člověkem, můžeš žít potom spolu s Bohem a anděly," odpověděla laskavě stará žena. Veronika poprvé v životě pocítila obavy a strach z neznáma, strach ze smrti.

Její prarodiče věrně sloužili katolické církvi a v čase diktatury marxistických idejí večer co večer poslouchali vysílání stanice Vatikán. Denně se modlili „růženec" a upřímně se obdivovali všem zázrakům ve Fatimě, Lurdách a dalších centrech panny Marie a svatých.

Když bylo Veronice šest, s kytkou aster v ruce a s bušícím srdcem poprvé vkročila do dveří školy. Těšila se. Měla v sobě přirozenou touhu po poznání i zdravou ctižádostivost. Brzo si ale všimla kontrastu mezi tím, co slyšela v lavici, a tím, co pak skutečně viděla kolem sebe! Pomluvy a hádky, opilý muž v příkopě, plačící sousedka u rakve kamarádky... A nad tím vším: „Vstříc ke komunismu. Budujeme ideální společnost!"

Její otec byl upřímný komunista a k tomu katolík. S ním prožila ranní nedělní chvíle na kolenou v šeru kostela – to aby je nikdo neviděl. A potom tajné „první přijímání" a taky: „Jestliže se nevyznáš ze všech svých hříchů, Pán Bůh se na tebe rozhněvá a přijdeš do očistce a možná i do pekla. Odtud už není cesty zpět" – poučovala ji maminka.

„Jak se v tom všem jenom vyznat? Kde hledat upřímnost, čestnost a opravdový smysl života?" ptala se sama sebe. Rodiče jí dali to nejlepší, co sami mohli či směli dát, u nich ale odpověď nenašla.

Veronika byla ctižádostivá a pilná. V jejím životě šlo všechno tak, jak si představovala. Na střední škole patřila mezi nejlepší. Dosáhla svého prvního velkého vítězství – maturity.

„Už jsme prý dospělí...," zpívalo se tou dobou v jedné písničce. Diskotéky, zábavy, hudba, nadšení, nějaký ten únik z všednosti... – „Ano, to je to, co zpestří můj život po probdělých nocích nad stránkami vysokoškolských skript," věřila Veronika. Reflektory však pohasly a měsíc odhalil zákulisí celého představení: Pod stoly zůstalo několik bolestí se svíjejících těl, povalující se flašky od piva a v trávě tu a tam milenecký pár. Opravdu milenecký? „Vždyť tu holku znám. Dnes se s tím klukem viděla poprvé a už... Ne, to přece nemůže být opravdová láska!" Zůstává samota, smutek, vyprahlost.

Jak žít, co žít, proč žít? Veronice se zdálo všechno povrchní. Někde tam v hloubi duše toužila po lásce a životní plnosti. Prožila několik romantických lásek. „Pro tohle stojí za to žít," myslela si. Nad plenami malých dětí své sestry však velmi rychle pochopila, že to, co lidé nazývají láskou, nepřináší nasycení duše. „To není skutečné štěstí. Vždyť moje sestra není šťastnější než já" – honilo se jí hlavou u plotny či u koleček s pískem při naplňování snů jejího otce – budovatele. Jak často toužila ztratit se někam daleko, schovat se v hlubokém tichu lesa, nebo vyjet s přáteli na pár dnů do hor. Jak často toužila po pochopení!

„Teď to nejde, musíš pomáhat, abychom se jednou všichni měli lépe" – slyšela tři roky po sobě. Ve svých jednadvaceti letech si připadala, jako by již prožila celý svůj život, jako by

všechno měla za sebou. „Tohle přece ale není můj život! Já si chci žít po svém!“ bránila se. Už od malička ji vedli k tomu, aby dělala jiným radost – ale jak se vymanit z toho neustálého kolotoče „musíš!“? Prý až se vdá, pak si bude moci žít po svém. A tak se Veronika rozhodla.

Poznali se v zaměstnání. Byli natolik odlišní, že snad právě to je k sobě přitahovalo. Svatbu měli tajnou. Když pominula první vlna rozhořčení, začali její rodiče – s upřímnou snahou pomoci – plánovat mladým život: „Máme velký dům, tak proč utrácet za byt?“ Veronika tušila, že nabízené řešení není nejšťastnější, ale okolnosti rozhodly za ni. Její prarodiče vážně onemocněli a maminka se na čas odstěhovala na vesnici. „Kdo bude pečovat o dům, otce a zahradu?“

Petr pracoval s jejím manželem. Když se poprvé setkali, překvapil ji svou neobvyklou radostí a zvláštní atmosféru, kterou kolem sebe šířil. Četl Bibli a říkal o sobě, že je věřící. Jako by se povznesl nad vše přízemní. Na věci i situace se díval z nadhledu. Veroniku sem tam rozčílil. „Už mám dost toho tvého neustálého strašení s koncem světa!“ – říkala mu někdy rozhorleně. Nepřestávala však o jeho slovech přemýšlet. Hovořil o Bohu a nestyděl se za to. Hovořil o něm, jako by ho dobře znal, jako by byli přátelé. „Prý nejdůležitější je vztah.“ A já vždycky myslela, že množství odmodlených Otčenášů a vůle a odříkání si – lovila Veronika ve své mysli.

Petr zval ji i jejího manžela na různá setkání věřící mládeže. „Víš, ráda bych, ale teď nemám čas. Přistavujeme, musím se starat o celou rodinu a taky čekáme dítě.“

„Právě proto, právě teď bys měla!“

Konec všech výmluv tomu udělal jeden telefonát. Veronika dál hledala odpovědi na zapeklité otázky života, a proto souhlasila se studiem Bible. „A kolik to bude stát?“ Petr jí s pousmáním odvětil: „Nic. To je dárek.“ Nemohla tomu uvěřit. Nebyla zvyklá dostávat něco zadarmo.

Setkávání nad Biblí měnilo její život. Pomalu, zlehounka, ale čím dál jasněji poznávala, že to je to, co hledala. Pochopila, že celý život vlastně toužila po nasycení své hladovějící duše. „Ta jednoduchost, logika a krása!“ Slova „Ježíš Kristus“ se pro ni stala jasnou zprávou o odpuštění, milosti, pokoji. Ježíš Kristus je důkazem Boží lásky a obrazem jeho charakteru.

Po hodinách nad Biblí přicházela domů celá rozzářená. Rodiče však nesdíleli její nadšení. „Ty už nepotřebuješ hledat. Zůstaň tam, kam patříš. To se nesmí, je to hřích!“ A její manžel? Prožíval své starosti. On – mladý, uzavřený měl jiné představy o životě na rozdíl od představ svého ctižádostivého, autoritativního tchána. Veronika cítila, jak často to mezi nimi třeba i beze slov „skřípe“. Ve chvílích trápení a smutku jí byl velkou oporou nově nalezený Bůh. Od chvíle, kdy ho vědomě vpustila do svého života, jí byl stále nablízku. Cítila, že se s ní setkává prostřednictvím nových přátel, které poznávala. V Bibli ji zaujala postava Jóba. Když četla jeho příběh, hluboce o něm přemýšlela.

Těšila se na své dítě. Moc. Začala objevovat kouzlo mateřství, zázrak nově vznikajícího života. Její radost však brzy zkalila vážná zpráva. Lékař pohlédl do jejích nic nechápajících očí: „Prodělala jste infekční nemoc, maminko. Znám však několik podobných případů. Vše může být v pořádku...“ Projel jí blesk hrůzy a strachu. „Jen ať je dítě zdravé“ – modlila se. „Vše je v pořádku,“ ubezpečovali ji odborníci. Za měsíc se s ní svět zatočil podruhé. Bílé stěny ordinace, vysoký strop nad hlavou, kolem čtyři lékaři a několik sester. „Plod je mrtvý čtrnáct

Za měsíc se s ní svět zatočil podruhé. Bílé stěny ordinace, vysoký strop nad hlavou, kolem čtyři lékaři a několik sester. „Plod je mrtvý čtrnáct dnů. Hrozí akutní otrava krve. Okamžitě na sál!“

FOTO P. BARTA

S DOSPÍVAJÍCÍMI POD JEDNOU STŘECHOU – A PŘECE

Malé dítě – malé problémy, velké dítě – velké problémy. – Tohle úsloví už jste asi slyšeli. Většinou ho v různých obměnách můžeme slyšet z úst rodičů, kteří mají doma ty „velké“ děti – dospívající. Vztahy mezi rodiči a jejich dospívajícími dětmi nejsou ale „výsledkem“ momentu nebo náhody. Bezpochyby odrážejí atmosféru, která v rodině panuje už celou řádku let, už od prvních dnů života dítěte. Následující řádky, které zachycují principy úspěšné komunikace, proto nemusí promlouvat jenom k rodičům dospívajících, ale vlastně ke každému, kdo se setkává s mladými lidmi. A to je většina z nás...

P Ř Á T E

Ten čas, když je dětem mezi dvanácti a dvaceti, může být pro rodiče tím nejkrásnějším. Ano, už to nejde jen tak jednoduše prosazovat svou vůli. Snad ještě před pár lety, když rodina jela na dovolenou, stačilo možná říct: „Pojedeme k moři!" – a všichni přikývli. Ale dnes? Těžko těm mladým něco vnutit. Máme tady dospělé mladé lidi, s nimi musíme všechny plány prodiskutovat a udělat společné rozhodnutí. To má samozřejmě svá úskalí, ale může to přinášet mnoho pozitivního – můžeme jim předávat vlastní zkušenosti, prožívat s nimi, jak se jim rozšiřuje obzor, jak postupně dozrávají.

Každý dospívající prožívá dnes v podstatě totéž, co předcházející generace. Potřebuje najít orientaci, vlastní identitu, chce se osamostatnit. Je to čas, kdy do popředí důležitosti vystupují kamarádi, tělo zaznamenává prudší rozvoj, přicházejí starosti se sexualitou. Vlastně všechno, čím se dospívající zabývají, je zajímá a je celkem pochopitelné, že to chtějí vyzkoušet.

Pokud jako rodiče nebo vychovatelé chceme mladému dospívajícímu člověku opravdu pomoct, pak je naším úkolem poznat a postupně pochopit jeho svět s okolními svody. Je dobré rozumět i nárokům, které takový svět klade; přitom odhalíme i mnohá číhající nebezpečí. Když budeme opravdu dobře informováni, budeme pro dospívající také vhodným partnerem pro vzájemný rozhovor. Postupně mu budeme lépe rozumět a budeme ho moci varovat před „pády", popřípadě nabídnout i jiná řešení. A když snad pocítíme potřebu mu něco zakázat, budeme jistě schopni to i věcně zdůvodnit.

Najít svou vlastní identitu, potřeba nezávislosti, být uznáván svými vrstevníky, osvědčit se mezi nimi –

FOTO ARCHIV

to jsou pro dospívajícího velmi důležitá témata. Rodiče, kteří to nevědí, a neberou tedy na to ohled, nikdy dospívajícímu správně neporozumí. Tato krize identity vede pochopitelně u mnohých mladistvých k napětí vzhledem k rodičům i okolnímu světu. Určitě však můžeme pozorovat, že jsou i takoví mladiství, kteří neprodělávají žádnou krizi. Jsou to třeba ti, kdo se naplno zabývají např. sportem nebo hudbou – nebo ti, kteří již v mladém věku mají určitou odpovědnost. Takové pověření může být velice motivující, protože je pro mladého člověka potvrzením jeho schopností.

Zachovat komunikaci – nepřerušovat spojení

Pro opravdu harmonický rodinný život platí důležitá zásada: „Dobré vztahy lze vytvořit a uchovat jen dostatečnou a dobrou komunikací." Je třeba říci, že dnešní rodiče jsou pro komunikaci nebo rozhovor s dospívajícími dětmi zpravidla špatně připraveni. Vždyť často stačí určité nevhodné vyjádření nebo neschopnost se ovládnout, a úroveň další komunikace a vztahů vůbec se může dostat až na bod mrazu.

Mluvit spolu – ale jak?

Proč je někdy tak těžké přiblížit se k dospívajícím? Kdybychom se jich na to

zeptali, pak zjistíme, že oni se svými rodiči vlastně mluvit chtějí, ale nelíbí se jim, ba přímo je dráždí způsob, jak s nimi rodiče hovoří.

Když jsou dospívající pohromadě nebo když spolu telefonují, dokážou se bavit, žertovat nebo vyříkávat si své problémy celé hodiny. Jakmile však mají promluvit nebo diskutovat se svými rodiči, jsou spíš zamlklí. Na otázku, „proč jsou takoví", nám mohou určitým způsobem odpovědět výsledky jedné dotazníkové akce. S více než 800 dospívajícími ji provedl Američan Paul W. Swets, který ve svých výsledcích uvádí také jejich nejčastější stížnosti. Podle slov těchto mladých lidí:

- dávají rodiče takové odpovědi, jako by měli patent na rozum;
- rodiče se zlobí, když děti hned nesouhlasí s jejich přáním;
- rodiče jim skáčou do řeči;
- rodiče předstírají dojem, že jsou příliš zaměstnaní nebo mají příliš mnoho starostí;
- rodiče mluví dlouho a nedají jim příležitost, aby se vyjádřili;
- rodiče jsou příliš zaměstnáni vlastními myšlenkami a city;
- rodiče se na nic neptají;
- rodiče nechtějí vědět, co si dospívající myslí a
- nemají pro ně pochopení.

Možná se teď – jako rodiče – ptáte, jak se můžete naučit správně argumentovat, volit slova a ovládat city. Proto se nyní podívejme na různé možnosti, které máme k dispozici.

1. Určeme si jasné cíle!

Vzhledem k seznamu stížností, které slyšíme z úst dospívajících, bychom si mohli vytyčit jednoduché, a přitom přesvědčivé cíle. Například:

- Chci napřed přemýšlet, a teprve pak mluvit.
- Chci naslouchat bez přerušování.
- Nechci používat kritický tón.
- Chci mluvit klidně a nekřičet.
- Chtěl bych klást otázky, které by udělaly rozhovor zajímavější.
- Chtěl bych opravdu vědět, co si dítě myslí a cítí.
- Nechci vzbudit dojem, že nemám čas.
- Chci se svým dospívajícím mluvit tak, jak smí on mluvit se mnou.

2. Snažme se, aby nám děti chtěly naslouchat!

Když jako rodiče těžce neseme, že se s dospívajícími nemůžeme domluvit, pak se zkusme sami sebe zeptat: „Jak zajímavým partnerem pro rozhovor já vlastně jsem?" Přemýšleli jste už někdy o tom, jak na dítě působíte, když spolu hovoříte?

Jedním z našich nejdůležitějších „rodičovských" úkolů je naslouchat. Zkusme si to postavit jako cíl. Když to nebudeme my, komu budou naše děti naslouchat, pak si najdou někoho jiného. Každý člověk totiž někoho takového potřebuje!

Řekněme si ještě dále, že dobrý posluchač je aktivní posluchač! Při rozhovoru zkusme například vlastními slovy zopakovat, co jsme pochopili. Tím dáme najevo, že jsme opravdu naslouchali a chceme dítěti porozumět. Svá vyjádření můžeme

Jak řešit konflikty se svým dospívajícím dítětem:

V zápalu slovního boje nedokážete vždy myslet tak jasně, jak by bylo třeba. Proto potřebujete nějaký vzor, kterého byste se drželi. Následující podněty vám mohou pomoci udržet smysly pohromadě, takže i během konfliktu budete dobře uvažovat:

1. **Naslouchejte a posuďte celý problém.**
   Vaše poselství: „Chci ti naslouchat. Ty tedy myslíš..."
2. **Usilujte o shodu.**
   Vaše poselství: „V tomhle ti dávám za pravdu..."
3. **Chápejte pocity.**
   Vaše poselství: „Rozumím ti a chápu, že..."
4. **Formulujte klidnými slovy svoje hledisko.**
   Vaše poselství: „Domnívám se, že..."

Když chcete svému dospívajícímu dítěti odpovědět na jeho žádost s láskou, ale důrazně „ne", použijte „taktiku obloženého chlebíčku":

- Ujistěte ho, že jste skutečně rozuměli, co má na mysli,
- pak řekněte své „ne" a
- zdůvodněte své rozhodnutí.

Chovejte se tak, aby vám vaše dítě mohlo věřit!

- Žijte důvěryhodně!
- Buďte upřímní!
- Buďte spravedliví!
- Buďte přirození!

prokládat slovy jako: „Ty tedy myslíš...“, „Rozuměl jsem ti dobře?“ nebo „Cítíš to tedy...“ Takové připomínky dávají dítěti možnost, aby lépe chápalo sama sebe a mohlo uspořádat své myšlenky – a především dokazují, že bereme dítě jako partnera v rozhovoru vážně.

Ale co když dítě moc nemluví? Pak nám nezbývá, než se naučit klást lepší otázky. Když dáme špatnou otázku, pak nám může odpovědět jednoduše „ano“ nebo „ne“. Ale dobré otázky jsou široké, na ně se těžko odpovídá jenom „ano“ nebo „ne“. Určitě je lepší zeptat se: „Copak jsi dnes prožil?“ než „Měl jsi dnes dobrý den?“ Zatímco první otázka nutí dítě k vyprávění toho, co ho zaujalo, čím se zabývalo a co pro ně bylo důležité, na druhou otázku stačí často odpovědět jenom krátkým „hm“, „ne“. Právě otázky, které jsou otevřené, vyžadují komunikaci.

Důvěru dítěte spíše získáme, když se ho budeme ptát na jeho názor na určité věci. Každý přece nějak cítí, má své mínění nebo zná názor jiných. „Co si myslíš o tom nebo onom?“ nebo „Jaký je tvůj názor na...“ Tento způsob rozhovoru pomáhá každému členu rodiny lépe poznat toho druhého a otevřít se.

3. Kontrolujme pocity!

Každému z nás někdy „tečou nervy“, možná se někdy i nečekaně rozkřikneme. Když se nám to stane jen občas, určitě to není žádná katastrofa. Přesto stojí za zamyšlení skutečnost, že 70 procent dospívajících v dotaznících uvádí, že na ně rodiče křičí. Na otázku: „Co je podle tvého mínění největší chybou tvých rodičů?“ můžeme velice často slyšet odpověď: „Dřív než mě vyslechnou a pokusí se mě pochopit, začnou křičet, a všechno je ještě horší.“

Pokud má být náš vztah k dítěti přirozený a srdečný a chceme-li udržet komunikaci, pak bychom se měli trvale ovládat a přemáhat případnou zlost. Je jasné, že časté a k tomu přehnané citové reakce škodí vzájemným vztahům v mnoha ohledech:

- Dítě se nám odcizuje a je mu zatěžko přijít za námi, když je citový vztah porušen.
- Přehnanou citovou reakcí ztrácíme úctu – to je přirozená reakce na každého, kdo se neumí ovládat.
- Když častěji ztratíme hlavu, může to dojít až tak daleko, že se dítě obrátí na někoho jiného, třeba právě na starší kamarády.

Ani naše rodina nezůstala ušetřena různých střetů a na některé scény s našimi staršími dospívajícími si ještě vzpomínáme dost živě. Tenkrát jsme si s manželem uvědomovali, že situace visí na vlásku. Ale chtěli jsme se hlavně vyhnout výbuchu – proto jsme opatrně volili svá slova. Na tom v takové chvíli opravdu záleží.

Hlavní zásada zní: Zůstaňte klidní, poraďte se s partnerem, co říct, modlete se a – navzdory všemu – projevte lásku. A když se přece něco semele, pak zkuste to, co jednou můj muž: Po modlitbě šel za dcerou do pokoje, sedl si na okraj pohovky a promluvil ke kamennému obličeji: „Víš, přes všechno, co se stalo, máme tě rádi a chtěli bychom ti pomoct. Pohovořme si o tom ještě jednou...“

CLAUDIA A EBERHARD MÜHLANOVI
(Z KNIHY „NA TO ZAPOMEŇ, MÁMO!“)

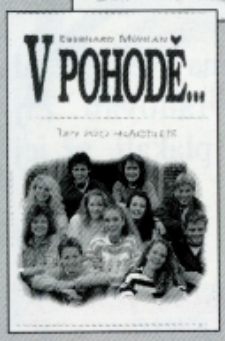

Vydavatelství Advent-Orion Praha nabízí:

CLAUDIA A EBERHARD MÜHLANOVI
NA TO ZAPOMEŇ, MÁMO!
RADY PRO RODIČE DOSPÍVAJÍCÍCH
Manželé Mühlanovi na základě vlastních zkušeností ukazují, že období dospívání není tak problematické, jak se obecně tvrdí. Jestliže díky této knize pochopíme, co od nás naši „mladí“ čekají a jak s nimi správně komunikovat, pak zjistíme, že výchova a vůbec společný život s dospívajícími může přinášet krásu a obohacení.
Váz., formát 11 x 18 cm, 192 stran, předpokl. cena 58,- Kč

EBERHARD MÜHLAN
V POHODĚ...
TIPY PRO -NÁCTILETÉ
Kniha přináší pohled otce, který s mnoha svými -náctiletými dětmi už mnoho prožil. E. Mühlan se dokáže vcítit do leckdy rozbouřeného nitra mladého člověk, který si utváří pohled na správný a vyvážený životní styl, a formou dialogu ho postupně vede k přemýšlení a ke správnému rozhodnutí.

Matka Tereza

„Vím, že Bůh mi nedá nic, co nemohu zvládnout. Jen si přeji, aby mi tolik nedůvěřoval.“

Matka Tereza, původem z Jugoslávie, začala svou misionářskou dráhu ve věku 18 let jako učitelka v Indii. Od roku 1948 sama pracovala v chudinských čtvrtích a otevřela školu pro děti bez prostředků. Postupně se k ní přidaly další jeptišky, které jí roku 1952 pomohly zřídit Dům pro umírající.

Roku 1979 byla za svou nesobeckou a vytrvalou práci s chudými lidmi odměněna Nobelovou cenou za mír. Řekla: „Moje tajemství je prosté. Modlím se.“

Winston Churchill

Winston Churchill napsal o svém útěku z vězeňského tábora: „S hrůzou jsem si uvědomil, že můj vlastní chabý rozum ani síla by mě nemohly zachránit před nepřáteli a že bez pomoci Vyšší moci, která zasahuje do věčného sledu příčin a následků víc, než býváme ochotni připustit, by se mi to nikdy nepodařilo. Modlil jsem se dlouho a vroucně o pomoc a vedení. Moje modlitba, jak se zdá, byla rychle a úžasně vyslyšena.“

Ženatí muži žijí déle

Podle jedné studie University of California School of Medicine žijí ženatí muži mezi 45 a 74 lety déle než muži stejného věku, kteří žijí buď sami nebo s někým jiným než se svou ženou.

Opravdová skromnost

„Ve 20 letech máme starosti s tím, co si o nás druzí myslí. Ve 40 je nám jedno, co si o nás myslí. V 60 letech zjišťujeme, že o nás vůbec nepřemýšleli.“

ANN LANDERSOVÁ

Chyby

„Někteří lidé nedělají chyby, protože se nikdy nepokusili dělat něco, co stojí za to.“

J. W. GOETHE

Pláč

„Když jsi přišel na svět, plakal jsi a všichni se radovali. Žij tak, aby všichni plakali, až jej budeš opouštět.“

KONFUCIUS

Příčiny kriminality

Prevence je lepší než náprava, vyplývá z jedné anglické studie o zločinnosti. Řešením by mohlo být lepší školení rodičů.

Cambridžská studie o tom, jak z dítěte může postupně vyrůst delikvent, sledovala 411 londýnských chlapců a mužů ve věku od 8 do 32 let. Bylo zjištěno, že jejich větší sklon ke kriminalitě je podmíněn zážitky z doby, kdy jim bylo 8-11 let. Jedná se o následující výčet:

- rozpadlý domov
- nízký příjem rodiny
- nízká úroveň bydlení
- rodiče a sourozenci s protispolečenským chováním
- slabý rodičovský dozor
- tvrdá a nedůsledná výchova
- přátelství s delikventy
- problémy ve škole

Studie svědčí o tom, že lepší školení pro rodiče mladých chlapců a také zlepšení výchovy dětí v předškolním věku by mohlo dlouhodobě vést ke snížení kriminality v budoucnosti.

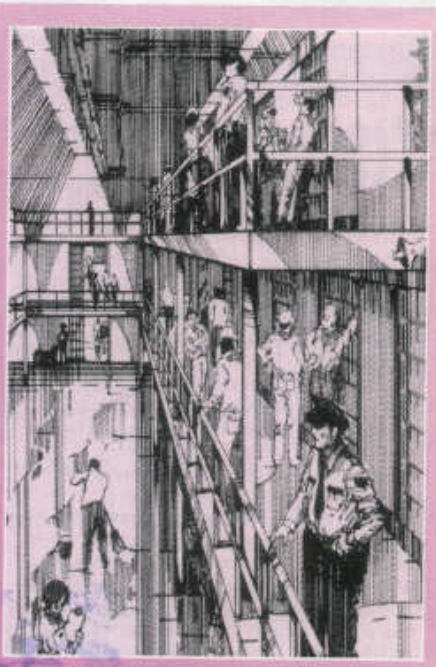

Otázky kladené Bohu

V jednom průzkumu pro Christian Broadcasting Network se Gallupův ústav pro výzkum veřejného mínění dotazoval 1519 Američanů, které otázky by nejraději položili Bohu. Zde jsou jejich odpovědi:

37 % Bude někdy na celém světě trvalý mír?
33 % Jak se mohu stát lepším člověkem?
31 % Co mně a mé rodině přinese budoucnost?
28 % Proč je na světě utrpení?
28 % Bude někdy existovat lék na každou nemoc?
26 % Existuje život po smrti?
22 % Jaké je nebe?
21 % Bude člověk někdy milovat svého bližního?
16 % Proč na světě existuje zlo?
16 % Kdy bude konec světa?

KALEIDOSKOP

Nový trend v medicíně: klinická léčba satanismu

Zvyšující se počet teenagerů v USA, kteří se zabývají okultismem, vede nemocnice k tomu, aby zahájily specializované programy léčení pro hospitalizované pacienty – adolescenty, kteří přijali satanskou víru. Koncem roku 1989 otevřel Hartgrove Hospital v Chicagu centrum pro léčení rituální deviace a podobný program má i Bethesda PsychHealth System v Denveru. O zahájení činnosti podobných zařízení projevily zájem i nemocnice v Texasu, Virginii a Wisconsinu.

Zabijáci

„Na nemoc zvanou ‚žárlivost' umírá více mužů než na rakovinu."

JOSEPH KENNEDY

Pergamen a papyrus

Obrázek zachycuje pergamenový svitek, který se řadí k psaným svitkům objeveným roku 1947 v Kumránu u Mrtvého moře. Pergamen se v Izraeli všeobecně používal přinejmenším už v 7. století př. Kr. Zhotovoval se z vydělaných zvířecích kůží, a to tak, že se ochlupená strana uhladila pemzou. Papyrus se také používal už v 7. století a získával se z rostliny pocházející z Egypta. Zhotovoval se tak, že z dřeně papyrového keře se nařezaly pruhy a ty se tkaním spojily. Pak se slepily pryskyřicí a na jedné straně se uhladil povrch, aby se na něj mohlo psát.

Reprodukce pergamenu s textem Izaiáše 40,2-28.

KNIHOVNA

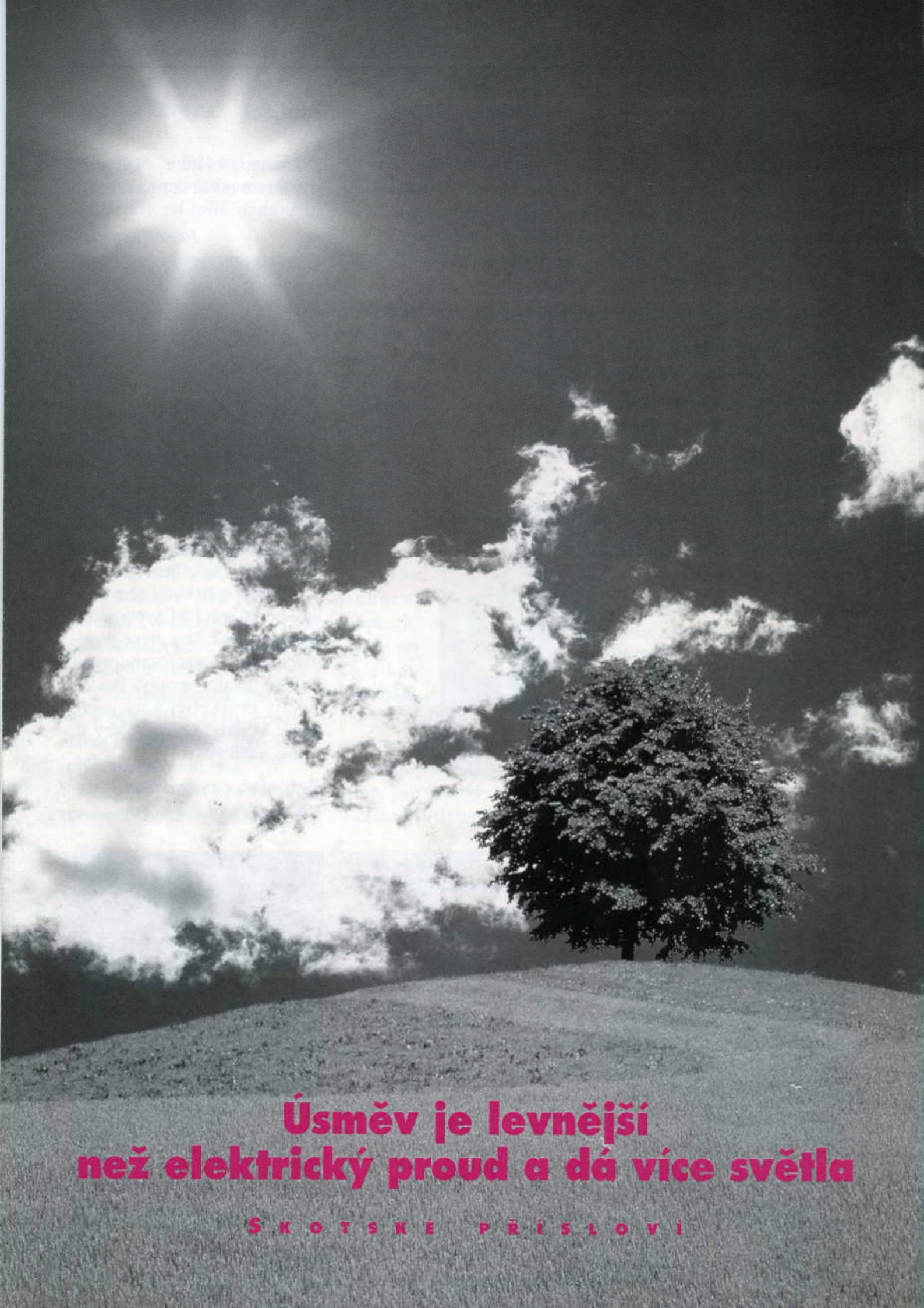

Úsměv je levnější než elektrický proud a dá více světla

SKOTSKÉ PŘÍSLOVÍ